Največji slovenski dnevnik v Zedinjenih državah

Velja za vse leto . . . $3.50
Za pol leta $2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States

Issued every day except Sundays and Legal Holidays.
50,000 Readers

TELEFON: 4687 CORTLANDT. Entered as Second-Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 2876 CORTLANDT.

NO. 199. — ŠTEV. 199. NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 24, 1917. — PETEK, 24. AVGUSTA, 1917. VOLUME XXV. — LETNIK XXV.

Ameriški ujetniki.

ŠEST AMERIŠKIH MORNARJEV SE POTOPILO Z NEMŠKIM PODMORSKIM ČOLNOM. — PARNIK "CAMPANA". — ŠTIRIURNI BOJ. — ŠEST AMERIŠKIH MORNARJEV VZELI NA U-ČOLN. — FRANCOSKA KRIŽARKA GA JE POTOPILA. — UTONILI AMERIŠKI MORNARJI.

Atlantsko pristanišče, 23. avgusta. — Šest Amerikancev, kapitan in pet vojakov, ki so bili po štiriurnem boju z nemškim podmorskim čolnom vjeti, je izgubilo življenje, ko je neka francoska križarka potopila podmorski čoln.

Med preživelimi s tovornega parnika "Campana" je tudi J. H. Bruce, ki je s 45. svojimi tovariši prišel včeraj v neko atlantsko pristanišče z nekim francoskim parnikom.

Bruce pripoveduje o svojih doživljajih sledeče:

— Zapustili smo neko ameriško pristanišče 6. julija in smo razložili naš tovor v La Palice na Francoskem. Bili smo prepričani, da smo zmožni bojevati se proti vsakemu podmorskemu čolnu. Parnik je vozil po 12 vozlov in imeli smo tripalčne topove spredaj in zadej.

Na krovu je bilo 13 topničarjev.

5. avgusta smo se odpeljali iz La Palice proti Španiji. Tovora nismo imeli. Deset minut čez pet, 6. avgusta zjutraj je razpočil strel nad našo ladjo. Poveljnik topničarjev je zapovedal posadki, da strelja na podmorski čoln.

Kapitan Oliver je pričel voziti z največjo naglico; ladja je plula sem in tja. Pred nami smo videli velik nemški podmorski čoln, ki je streljal s štiripalčnimi topovi.

Podmorski čoln je bil hitrejši, toda naš parnik je bil boljši in dolgo časa smo pluli v razdalji, da nas niso dosegli streli. Nemci so si prizadevali, da bi nam prišli bližje, toda vedno se nam je posrečilo ubežati in v pozdrav smo jim pošiljali strele iz tripalčnih topov.

Pomoči ni bilo nikjer v bližini. Vedeli smo, da se moramo boriti kot besni in bežati kot divji.

Pošiljali smo strel za strelom na Nemce. Ko se je pričel boj, smo bili razdaljeni 9000 jardov. Največ pa se je vršil boj v razdalji 7,300 jardov.

Obe stranki sta slabo zadvali. Samo enkrat nas je zadel sovražni strel; parnik je bil poškodovan na gorenjem delu. Pozneje mi je poveljnik podmorskega čolna povedal, da smo zadeli trikrat; mislim, da smo poškodovali stolpič.

Ob osmih smo šli k zajtrku. To se je moralo dogoditi tudi na podmorskem čolnu, kati prenehal je s streljanjem. Četrt ure pozneje se je boj zopet pričel.

Podmorski čoln je izstrelil en torpedo, ki pa ni zadel. Okoli devete ure je bilo tako malo municije, da smo obupavali. Kapitan je bil odločen, da se bori do konca, toda ni bilo dovolj municije.

Oddali smo 300 strelov, Nemci pa so vstrelili 175krat. Bili smo tedaj brez moči nasproti sovražniku in pomoči ni bilo od nikoder.

Slednjič po štiri in pol urnem boju je kapitan dal mednarodno znamenje, da bo zapustil ladjo. Takrat smo bili 180 milj od francoskega obrežja. Poskakali smo v štiri rešilne čolne.

Podmorski čoln je potem še oddal tri strele na parnik, priplul je bližje in vzel s parnika nekaj živeža. Nato je bil parnik od blizu torpediran.

Poveljnik podmorskega čolna je vzel na krov kapitana Oliver-ja, 13 topničarjev in mene. Na čolnu smo bili tri ure, ko je brzojavni uradnik naznanil, da je dobil poročilo, s katerim naznanja ena francoska bojna ladja drugi, da naj pazi na sovražni podmorski čoln.

Poveljnik podmorskega čolna se je z nami šalil v angleškem jeziku, katerega je govoril zelo dobro. Rekel je, da mu je žal, da mora na povelje obdržati vse ameriške kapitane in topničarje.

Kapitan je nato opazil, da ni dovolj prostora za vse Amerikance. Vprašal je, kdo gre prostovoljno kot ujetnik v Nemčijo, drugi pa bodo odpuščeni.

Vsi so bili pri volji, da gredo, kapitan jih je odbral samo šest. Drugi so bili zopet poslani v rešilni čoln, med njimi tudi Bruce.

Ker se ni podmorski čoln potopil, so bili ameriški mornarji mnenja, da je pokvarjen. Rešilne čolne je nato ob šestih zvečer našla francoska bojna ladja, ki je malo prej potopila nemški podmorski čoln, na katerem se je nahajal kot ujetnik kapitan Oliver in pet ameriških topničarjev.

Kapitan je oddal Bruce-ju pismo in gumb svoje sukn je, da oboje nese njegovi ženi, ki stanuje v New Yorku. Bruce je to storil, toda Oliverjeva žena misli, da se nahaja njen mož v Berlinu in ne vrjame, da se je potopil s podmorskim čolnom.

POROČILO S KONVENCIJE KSKJ.

Eveleth, Minn., 23. avgusta. — Banich in Nemanič nista sprejeta v konvencijo.

Beje so burne.

Rusija v krizi.

Rusi zapuščajo Rigo. — Severna ruska armada se upira. — Hindenburg vodi ofenzivo. — Premestitev vlade.

Washington, D. C., 23. avgusta. Izgleda, kakor da je Riga, ki je eno najvažnejših ruskih pristanišč, izgubljena za Rusijo. Vse podrobnosti sicer niso znane, toda uradna poročila naznanjajo, da se je armada, ki je imela nalog braniti mesto, umaknila, vsled česar imajo Nemci lahko delo.

Položaj je zelo nevaren, kajti Riga se smatra za ključ Petrograda in Nemci bodo vkorakali v rusko glavno mesto, ako se armada ne postavi v bran.

Ako se izkaže, da bodo Nemci zavzeli Petrograd, potem se bo morala vlada preseliti v kako drugo mesto. V prvi vrsti pride v poštev prejšnje glavne mesto Moskva.

V državnem departmentu se je vedelo že v torek, da se Rusi pri Rigi umikajo. O tem umikanju pa ni prišlo uradno poročilo, dasi ni bilo nikake vojaške zapreke. Tudi nemška poročila niso o tem omenjala. Iz Petrograda je samo prišla vest, da so Nemci pričeli ofenzivo in da so bili Rusi prisiljeni umakniti se za nekaj vrst.

Domneva se, da feldmaršal Hindenburg osebno poveljuje četam, ki prodirajo proti Rigi in Petrogradu. Vsak čas se pričakuje poročilo iz Berlina, ali pa iz Petrograda, da so Nemci zavzeli Rigo.

Vesti o Rigi so prišle nepričakovano, kajti v tem okraju ni bilo nikakih večjih bojev; zaradi tega se sklepa, da so se ruske čete uprle in se niso hotele bojevati. Padec Rige bo zelo vplival na rusko politiko.

Rusijo ogroža trojna kriza: vojaška, gospodarska in politična. Morda je celo nevarna Kerenskijevemu stališču; v tem slučaju bi bila prizadeta tudi ruska obramba. Le malo upanja je, da bi se ruska armada mogla tako organizirati, da bi bila zopet sposobna, da se postavi proti Nemcem. Neka visoko stoječa oseba je izjavila, da bo v prihodnjih mesecih zima najboljša zaveznica Rusije.

Še težavnejši pa bo položaj Rusije proti koncu septembra, ko se ne bo mogla več posluževati svojega severnega pristanišča Arhangelska. Transsibirska železnica pa ne bo zadostovala, da bi mogla Rusija dobivati dovolj živeža. Ruski poslanik je izjavil, da ima Rusija premalo živeža, med tem ko ji ne primanjkuje municije. Poglavitna naloga Rusije je tedaj, da uredi dovoz živil.

Priznava se, da se Rusi umikajo na rumunskem bojišču, v Galiciji in na severu. Umikanje v Galiciji in na Rumunskem se označuje kot "strategično".

Ruski poslanik je zanikal, da bi bila Rusija vsled padca Rige izločena iz vojne; priznal pa je, da bi to pomenilo velik udarec za Rusijo.

Kaj se bo zgodilo z rusko armado, je težko prerokovati; pokazalo se bo še-le tekom zime.

Rusija bo dobivala vse potrebščine iz Amerike. Kar je Rootova misija priporočila, to se bo dalo Rusiji. Po Rootovem zatrdilu primanjkuje Rusiji največ železniškega materjala, zato so iz Združenih držav poslali že veliko število lokomotiv in železniških voz.

Zaradi Rusije so včeraj imeli posvetovanje državni tajnik Lansing, zakladničar McAdoo in vojni tajnik Baker. O izidu konference ni ničesar znanega. Ko so vprašali Lansinga, ako se je na konferenci razpravljalo o Rusiji, je odvrnil: "Samo v splošnem".

Zavezniške diplomate navdaja skrb, ako bo Kerenski, ki je edino upanje zaveznikov, še nadalje imel vso moč v Rusiji. Sliši se, da vlada velika opozicija proti njemu in nemška vlada to opozicijo podpira. Proti Kerenskiju niso samo socjalisti, temveč tudi kadeti, ki niso zadovoljni s socjalistično vlado. Maksimalisti, ali ekstremni socjalisti se bližajo anarhiji in javnost se boji, da bodo prišli do kontrole nad situacijo.

Ameriški vojaki.

VELIKO ŠTEVILO JUNAKOV JE ODŠLO IZ AMERIKE V FRANCIJO, KJER SE ODLOČUJE SEDAJ USODA SVETA. — DOMNEVA SE, DA JE BILO NAJMANJ TISOČ AMERIKANCEV ODLIKOVANIH ZA JUNAŠTVA IN DOBRO OBNAŠANJE PRED SOVRAŽNIKOM. — ŠTEVILO TAKIH AMERIKANCEV POSTAJA VEDNO VEČJE.

Legija ameriških vojakov mora imeti vedno posebeu prostor v srcu naroda. To so mladeniči, ki so si želeli razburljivih dogodkov in dozoreli možje, ki so pustili na stran visoke pozicije ter pričeli služiti skupni stvari. Odlikovanja so bili deležni šele potem, ko so ponižno in skromno izvršili svoja junaška dejanja. Polovico njih povesti bi bilo komaj mogoče napisati v ducatu knjig. Mogoče ni niti imenovati imen vseh teh mož, ki se nahajajo v častni legiji. Prav posebni slučaji pa mečejo svojo luč na vse ostale.

Tako si je naprimer Amerikanec pridobil Victoria križec, najznamenitejše angleško odlikovanje za junaška dejanja. Ta Amerikanec je bil Aleksander Granger McDanagh, ki je živel v Elizabeth, N. J. McDanagh-u se je zahotelo vojnih dogodkov in odšel je v Francijo v prvih dneh vojne kot član Blackwater bataljona poljske artielrije. Z eno samo porabno roko je rešil več topov iz rok Nemcev, in kralj Jurij sam mu je pripel odlikovanje na prsi.

Eden prvih Amerikancev, ki je dobil častni križ francoske legije, je bil poročnik Charles Sweeny, iz Spokane, Wash. On je sedaj major v armadi Združenih držav. Pred vojno je preživel sedanji mladi major nekaj časa v Centralni Ameriki in Afriki. Nato je odšel v Pariz, kjer ga je čakalo dosti razburljivih stvari. Vstopil je v Legijo tujcev, postal seržant in pozneje poročnik, ker je junaško držal nek zavzeti nemški zakop, dokler niso prišla ojačenja. V prvi bitki v Champagne je bil zadet v trenutku, ko je dospel njegov oddelek do nemških ovir. Štiri ure je ležal v luknji, izkopani od granate in od tam vodil vse nadaljne operacije svojih ljudi. Častni križ legije pa je dobil dan po tem znamenitem dogodku.

Ime poročnika William Thaw iz Pittsburgha, ki je sedaj v francoski zrakoplovni službi, je eno najbolj znanih ameriških imen v sedanji vojni. Pridobil si je francosko vojaško svetinjo, častni križ legije in še veliko število drugih odlikovanj. — Poročnik Thaw je morda najbolj uspešni ameriški zrakoplovec.

Poročnik Elliot C. Cowdin iz New Yorka je tudi mož častne legije ter imejitelj vojaškega križca. Priboril si je svojo pot k slavi s pomočjo francoske zračne službe. Seržant Rockwell iz Atlante, Ga., je vzbudil veliko pozornost po celem svetu s tem, da je razdejal prvi sovražni aeorplan, katerega je srečal. Rockwell je služil najprej v Legiji tujcev, a se je pozneje pridružil zrakoplovnemu oddelku.

Ameriški letalci imajo, kot vse kaže, neko prav posebno nadarjenost za te vrste službo. Našteli bi lahko še veliko drugih imen, katera so bila pohvalno omenjena v oficijelnih francoskih poročilih.

Po otvorilnem dnevu velike francoske ofenzive v Champagne so videli možje v nekem francoskem zakopu prihajati skozi temo neko postavo, ki se je opotekala in počasi pomikala naprej. Pozvali so to postavo, in minuto pozneje se je približal zakopu človek, ki je rabil dve puški kot berglje. Bil je Brooke Bonell iz Brooklyna. — Nek francoski časopis ga je označil kot moža, "ki si je izsilil svojo pot skozi stisnjene zobe smrti."

Ameriški vozniki ambulanc so bili v veliki meri deležni časti te vojne. Njih služba pa je še veliko bolj požrtvovalna, kajti oni niso bojevniki, a so kljub temu izpostavljeni istim ali še večjim nevarnostim kot pa vojaki v zakopih. Ambulančni voznik mora imeti še bolj kot kdo drugi hladno kri ter se ne sme brigati za granate, ki padajo povsod naokrog. Njegova naloga je spraviti ranjene v varno zaledje in sicer čimprej mogoče. Vsled tega je junaštvo teh mož še bolj izrazito.

Podporočnik Whittridge iz New Yorka je nadaljni Amerikanec, ki si je pridobil angleško odlikovanje. Nekaj časa je služil pri artileriji ter dobil vojaški zaslužni križec za uravnavanje baterijskega ognja z neke izvanredno ogrožene in nevarne pozicije.

Imen je skoro tisoč ali še več v tej prednji straži ameriških junakov v sedanji svetovni vojni.

Verdunsko bojišče.

Bitka je končana. — Francozi so dosegli cilj. — Več kot 7600 nemških ujetnikov.

Pariz, Francija, 23. avgusta. — Nemška artilerija je bila zelo živahna severno od Aisne, posebno pa še v okrajih Braye-en-Laonnois in Hurtebise. Več napadov pri Laffaux, Ailles in Cerny je bilo odbitih.

Ponoči se je nadaljevalo artilerijsko streljanje na levem bregu Mozele. Na levem bregu pa so Francozi vjeli 17 Nemcev.

Število nemških ujetnikov od 20. avgusta znaša 7639; med njimi je 185 častnikov. Vplenili so 24 topov vsake velikosti, več kot 200 strojnih pušk; 9 topov pa je bilo razdejanih.

V ponočnem poročilu se glasi, da vlada na celi fronti mir.

Nemški ujetniki so povedali, da so Nemci hoteli držati levi breg Mozele za vsako ceno. Vojaki so dobili povelje, da morajo, ako je potreba, tudi umreti na svojih mestih.

Od ene nemške divizije ne obstojajo več trije polki; kdor pa je ostal pri življenju, je ujet. Nek nemški vojak pripoveduje, kako je padel strel iz francoskega topa v skladišče za plinove bombe. Ko so bombe eksplodirale, so plini zadušili tri nemške baterije, ki so vrgle več sto takih bomb v francoske vrste.

General Pershing je prvi dan opazoval boje z Le Mort Homme. Na bojišču se je Pershing sestal s francoskim generalom Corvisart, ki je bil obenem s Pershingom vojaški atašej v mandžurski vojni. Naključje je tudi naneslo, da je poveljeval nemškim četam na tem mestu general Hetzel, ki je tudi bil vojaški atašej v rusko-japonski vojni, kjer se je mnogokrat sestal s Pershingom.

Romanova usoda.

Petrograd, Rusija, 23. avgusta. Tobolsk, kjer se nahaja v izgnanstvu Nikolaj Romanov in njegova družina, je v zgodovinski zvezi s sistemom sibirskega pregnanstva.

Prvi izgnanec ni bil človeški zločinec, temveč zvon, ki je zvonil v Ugliču v provinciji Jaroslav ob času, ko je bil umorjen ruski prestolonaslednik veliki knez Dimitrij. Zvon je pregnal car Boris Godunov, ki je povzročil Dimitrijevo smrt, da njegovo zvonenje ne bi spominjalo prebivalstva na tragedijo.

Skozi Tobolsk je šel vsemogočni general in minister princ Aleksander Danilovič Menčikov, ki je umrl v pregnanstvu v Beresovem 1729 ali 1730. Skozi mesto je šla v izgnanstvo tudi sovražnica carice Ane, princezinja Dolgoruka. — Tobolsk je videl tudi kurlandskega vojvodo Ernsta Birena, katerega je smrtno sovražila carica Elizabeta; ne dolgo potem pa je šel skozi mesto tudi Birenov sovražnik minister grof Andrej Ostermann, ki je v verigah prišel s svojo družino v Tobolsk, ko je bil na potu v Beresov, kjer je umrl leta 1747.

Izgube v zraku.

ZRAKOPLOVSTVO PRESEGA VSAKE SANJE. — ANGLEŽI SO IZGUBILI V ENEM TEDNU 44, NEMCI PA 129 AEROPLANOV. — ZAVEZNIKI IMAJO SEDAJ NAVLADO V ZRAKU.

London, 23. avgusta. — V razsežnosti in ljutosti je zračno bojevanje preteklega tedna preseglo vsake sanje. Nemci, Angleži, Francozi in celo Italjani so priredili največje zračne operacije.

Kar se je pred letom zdelo še nemogoče, je sedaj vsakdanji dogodek.

Pretekli teden je bilo izstreljenih 129 nemških letal. Med temi so tudi taka letala, o katerih se ne more z gotovostjo reči, da so bila uničena, pač pa so se morala umakniti iz boja, ker so bila manj ali več poškodovana.

Za isto dobo priznavajo Angleži izgubo 44 letal, med tem ko trdijo Nemci, da so izstrelili 45 angleških letal samo v soboto in pondeljek.

Brez dvoma imajo Angleži nadvlado v zraku. Skoro vsi angleški aeroplani morajo leteti nad sovražno bojno črto; pogosto celo 40 milj za bojno črto, vsled česar je jasno, da je zelo težavno, da bi se mogla vrniti vsa letala.

Ko je bil nek angleški poročevalec štiri dni na fronti, je videl samo eno nemško letalo, da je priletelo nad angleško črto, med tem ko je bilo več sto angleških aeroplanov nad nemškimi vrstami.

Obstreljevali so sovražne baterije, postaje in skladišča ter delali fotografične slike, kar je za Nemce zelo težavno.

Ko so Lahi obnovili soško ofenzivo, so dobesedno napolnili ozračje z aeroplani. Samo nad bojiščem jih je plulo 261, metdem ko jih je veliko število bombardiralo razne predmete v ozadju.

V petek je 111 francoskih letal bombardiralo razne nemške kraje za fronto, angleški letalci pa so v Thourotu, Ghentu, Chistelles in drugih vojaško važnih mestih v Belgiji izvršili delo, ki je preseglo vse, kar je do zdaj rodila vojna. Samo Angleži so vrgli na nemške železnice 40 ton razstreljiva.

Nemci pa so se samo trudili, da bi dobili nadvlado nad zavezniškimi zrakoplovci. Pretekli teden je bilo videti večje zračne boje kot kdaj poprej.

Boji ob Soči.

16,350 ujetih Avstrijcev. — Lahi napredujejo v prodiranju proti Trstu. — Odbiti protinapadi.

Rim, Italija, 23. avgusta. — Laški vojni urad je izdal sledeče poročilo:

Četrti dan bojev na soški fronti smo zopet znatno napredovali na severnem krilu te črte; napredovali smo tudi na južnem krilu. Sovražnik se hrabro vstavlja našemu pritisku in je podvojil protinapade. Naše čete so odbile te protinapade z zavzetih postojank.

Na Krasu si je Pallanzova brigada pridobila slave. Potem ko si je brigada osvojila nekatere postojanke pri Faiti, je z veliko žilavostjo držala pridobljeno ozemlje skozi tri dni navzlic hudim sovražnim navalom.

Zrakoplovci so mnogo pripomogli k našemu uspehu. Iz aeroplanov in bojnih ladij so bombardirali sovražnika, na katerega so vrgli več kot 12 ton bomb.

Neko poročilo iz Vidma pravi, da znašajo avstrijske izgube v dveh dneh 30 tisoč mož.

Kajenje po ulicah bo prepovedano.

Amsterdam, Nizozemsko, 22. avgusta. — Kakor poroča "Die Morgen Post" iz Berlina, namerava berlinska policija prepovedati kajenje po ulicah, ker je pomanjkanje tobaka zelo občutno.

Ta prepoved bo veljala za celo Nemčijo.

Z ruskega bojišča.

Petrograd, Rusija, 22. avgusta. V pondeljek so Nemci pri Tukkum pričeli ofenzivo zapadno od tirulskega močvirja in so potisnili nazaj prednjo rusko konjenico, ki se je umaknila v Anting in Kammern. V torek so od zgodnjega jutra napadali med tirulskim močvirjem in reko Aa. Okoli 8. ure dopoldne se je Nemcem posrečilo, da so vdrli v prve ruske zakope. Rusi so se za kake tri vrste umaknili proti severu.

Rusi pa so odbili nemške napade ob obrežju blizu Raggedzem, in južno od Babitskega jezera. — Nemci so obrnili artilerijski ogenj na ruske postojanke ob reki Aa.

Okoli Dvinska je bilo ljuto artilerijsko streljanje.

V okraju Brodija v Galiciji, na obeh straneh železniee Brodi-Krasne, Nemci obstreljujejo ruske zakope.

Berlin, Nemčija, 22. avgusta. — Blizu Rige, pri Dvinsku in Tarnopolu so se boji obnovili.

Južno od doline reke Trotus so Rumuni v pondeljek in torek ljuto napadali z namenom, da bi Nemcem odvzeli pridobitv na obeh straneh Grozečti in severozapadno od Soveje. Vsi rumunski napadi so pa bili z velikimi izgubami odbiti.

Artilerija je zažgala Bitolj.

London, Anglija, 23. avgusta. — Iz Berlina se poroča, da je bolgarska artilerija, ki je oddala v mesto 2000 strelov, zažgala Bitolj.

Pošiljateljem denarja.

Kakor že znano, ne sprejemamo več denarja za izplačila v Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izposlujemo izplačila vojnim ujetnikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki so zasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pismo vojnega ujetnika, ker nam s tem pomagate sestaviti pravilni naslov.

TVRDKA FRANK SAKSER
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)
Owned and published by the
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)

FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto velja list za Ameriko in Canado	$3.50	Za celo leto za mesto New York	$5.00
Za pol leta	2.00	Za pol leta za mesto New York	3.00
Za četrt leta	1.00	Za četrt leta za mesto New York	1.50
		Za inozemstvo za celo leto	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvzemši nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly $3.50.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagovoli pošiljati po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

Dopisom in pošiljatvam naredite ta naslov:
"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York City.

Telefon: 2876 Cortlandt.

Japonci svarijo.

(Iz zapiskov ameriškega poročevalca.)

Markij Okuma je eden najstarejših japonskih državnikov. Njegov dom ima obširna zemljišča in krasne vrtove ter se nahaja ravno nasproti Waseda vseučilišča v Tokio.

Profesor Šiovaza z istega vseučilišča je posloval kot tolmač. Pogovor so stenografirali ter je pozneje rokopis pregledal markij Okuma sam.

Vprašal sem markija, če smatra "odprta vrata" — to je prosto trgovino na Daljnem Iztoku — za bolj zavarovano, če predstavljajo Združene države vojaško in mornariško silo.

— Skupni interesi sil — je odvrnil markij, — so najboljši principiji za ta princip. Vsak migljaj izsiljenja tega principa ni le nepotreben, temveč naravnost vir velikih nevarnosti.

To se je dobro izkazalo v najnovejši zgodovini.

Kot sem že preje omenil, sta se Rusija in Nemčija zavezali vzdržati integriteto Kitajske z Veliko Britanijo in drugimi silami vred. Rusija pa ni držala svoje obljube in stališče Japonske in Nemčije je bilo dvomljivo.

Iz tega vzroka se je završil konflikt med Rusijo in Japonsko. Drugače pa nismo imeli nobenega vzroka boriti se z Rusijo. Bilo je raditega, ker je predstavljala Rusija ogroženje kitajske integritete in stem indirektno tudi neodvisnosti Japonske.

Vsled tega smo bili prisiljeni boriti se za svojo lastno varnost. —

Sedaj pa je Rusija že razumela, da je bila njena prejšnja politika napačna in Velika Britanija, Francija in Amerika delujejo v sedanjem času v istem smislu. Skupni interesi sil na Kitajskem bodo zagotovili vzdržanje tega principa. Če bi pa kaka sila kazala vojaško ali mornariško moč, da izsili upoštevanje tega principa, potem bo gotovo povzročilo sumnjo.

Dasiravno ne mislim, da imajo Združene države kak stranski namen, bi bilo vendar nevarno vsako kazanje sile. Druge države bi postale nemirne ter se pričele hitro pripravljati.

To bi pa povzročilo nepotrebne konflikte.

— Mislim, da je obramba tega principa s silo v sedanjem času popolnoma nepotrebna.

— Kot sem že preje ugotovil, bo otvorjenje Kitajske pospešilo interese vseh dežel, ki so miroljubno interesirane na Kitajskem. Integriteto Kitajske in odprta vrata se bo vzdržalo potom skupne akcije, temelječe na skupnih interesih in to brez povdarjanja vojaške in mornariške sile.

Japonska niti ne misli na teritorijalno povečanje na Kitajskem, dasiravno so gotovi ljudje prepričani, da se peča s takimi načrti.

Anglija nima nikakih sličnih ambicij in Francija se je izrekla za integriteto Kitajske. Njenemu vzgledu pa je sledila tudi Rusija.

Združene države niso ničesar formalno izjavile, vendar pa zasledujejo isto politiko. Vse te države zasledujejo sedaj isto politiko, temelječo se na isti ideji in istih interesih. Taka nepisana zveza pa je najboljše jamstvo za odprta vrata na Kitajskem.

Vprašanje: — Ali je mir v Pacifiku boljše zagotovljen z močno mornarico Združenih držav ali brez nje?

Odgovor: — Jaz sem vedno gojil dvome glede principa oboroženega miru. Princip oboroženega miru je povzročil sedanjo vojno v Evropi. Seveda, armada in mornarica za obrambo lastne dežele sta potrebni. Ideja, vzdržati mir z oboroženo silo pa je zelo nevarna.

Če nameravajo Združene države vzdržati svoje interese v Pacifiku z mornariško silo, potem dobro, a ideja oboroženega miru se je že izkazala kot nevarna stvar in upam, da se bo po vojni te nazore izpremenilo.

Dežela kot je Amerika gotovo nima nikake misli na teritorijalno ekspanzijo. O tem smo vsi prepričani. Le del sumnje, da je narodna politika Združenih držav oboroženi mir, pa bo vzbudil sumnjo pri drugih narodih.

Mislim, da je diplomatična politika vzdržanja miru z oboroženo silo že za sedanjim časom in da bo po vojni še bolj zastarela.

[illegible] co v namenu, da zagotovijo odprta vrata na Kitajskem, bi lahko vzbudila sumnjo, da imajo še kake druge motive. Stem pa bi bile druge velesile prisiljene pripraviti se za vsak slučaj. To pa je — nevarno.

Jaz seveda mislim, da razširjajo Združene države svojo mornarico le v svojo lastno obrambo a tudi to vzbuja sumnje pri drugih narodih.

Moja ideja je nadalje, da se zavzema Japonska za iste ideje kot Združene države. Jaz ne nasprotujem razširjenju ameriške mornarice, a ideja zavarovati Kitajsko z ameriško mornarico, bo lahko povzročila — nemir v drugih deželah.

Vprašnje: — Mir v Pacifiku bi bil torej boljše zajamčen, če bi ne razvijali svoje mornarice?

Odgovor: — Jaz seveda nasprotujem razširjenju mornarice Združenih držav, a vaše vprašanje je odvisno od raznih okološčin. Ne oporekam, kot že rečeno, razširjenju mornarice Združenih držav, vendar pa mislim, da je nevarna ideja izsiliti mir z oboroženo silo.

V tem oziru bodo ameriški državniki gotovo soglašali z menoj. Svoje konečne sodbe pa ne morem izreči, kajti vse je odvisno od okološčin.

Večkrat čujemo, da se pripravljajo Združene države proti Japonski ali Orijentu. Inteligentni ljudje tukaj pa ne verjamejo v take stvari, kajti to ni nikakor v interesu Združenih držav in mi verujemo v ameriški narod: — on gotovo ni tako bedast.

Ameriška vojaška in mornariška ekspanzija ne pomeni agresivne politike proti Orijentu. V istem času pa ne verjamem, da bi hotele Združene države kaj vprizoriti proti Evropi in sicer v vojaškem smislu.

Če pa bi morda ameriški narod gojil kako misel, da hoče Japonska kaj vprizoriti proti Združenim državam, so to zgolj sanje.

Ni namreč niti drobca resnice v takih idejah, kajti noben zdrav narod bi se ne mogel pečati s takimi mislimi. Lahko bi se govorilo take stvari v šali, a nihče bi se ne pečal z njimi na resen način.

Le pomislite!

Kaj bi mogli storiti proti Združenim državam?

Vzemimo, da je Amerika popolnoma nezabranjena in nezavarovana, dasiravno ni. V takem slučaju bi bilo mogoče poslati proti Ameriki mornariški oddelek, a kak dobiček bi imeli od tega?

V resnici bi bilo popolnoma nemogoče vprizoriti invazijo in noben zdrav človek tukaj bi ne razmišljal o taki ideji. — Mislim pa, da ga tudi ni v Ameriki inteligentnega človeka, ki bi resno vzel tako invazijo v pretres.

Le demagogi in ljudje, ki imajo pri tem svoje lastne osebne interese, morejo spravljati v svet take govorice in neslanosti.

Glede izključitve Japoncev iz Amerike bi rekel človek v šali, da bi morala poslati Japonska v Ameriko prav slično komisijo, ki bi pridigovala človečanstvo kot so poslale Združene države Perry-ja, da otvori — Japonsko za celi svet.

Obstrukcijonisti v kongresu.

Senator Lewis iz Illinoisa je rekel pred nekaj časa glede par članov kongresa, ki si na vse načine prizadevajo, da bi ovirali vlado pri izvrševanju vojnega programa, da se jih ne more dejanski imenovati izdajalce. Vsled tega se jih splošno naziva "obstrukcijoniste". Ta izraz pa je skoraj neprimeren v tem slučaju, kajti ti možje so imeli malo uspeha pri zavlačevanju sprejema vojnih odredb, izvzemši živilsko predlogo v senatu, kjer pa se je konečno domoljubnim senatorjem vendar posrečilo zlomiti odpor ter uveljaviti odredbo.

Dežela v splošnem pa ne sme biti prav nič v dvomu, da predstavljajo dnevni izreki in taktike te male skupine veliko nevarnost za tisoče mladih življenj v armadi in mornarici. Zadostno je namreč dokazano, da uporablja sovražnik izjave teh mož kot sredstvo za propagando, potom katere se hoče ustvariti utis, da je ta dežela razdeljena glede vojne in da se ne bo mogla vzdržati.

Charles Edward Russell, ki je bil član ameriške misije v Rusiji, je rekel, da so govori protivojnih članov kongresa bolj koristni nemškim agentom v Rusiji ter samem Nemčiji sami, kot pa vse nemške čete, nahajajoče se na iztočni fronti. Nadalje pa je najti domoljubne člane kongresa, ki vidijo v takih govorih tesno paralelo s slučajem Vallandighama iz državljanske vojne. Njegov slučaj je vredno omeniti radi pisem, katera je pisal Lincoln v tem slučaju glede škode, katero lahko povzročijo doma nelojalni državljani.

Vallandigham je bil odličen član kongresa iz države Ohio v pričetku državljanske vojne. Leta 1862 pa ni bil več izvoljen, in sicer radi njegovih nelojalnih napadov na vlado in na vojne odredbe slednje. S svojimi napadi pa je nadaljeval tudi izven kongresa na ljudskih zborovanjih v Ohio. Na enem takih zborovanj je govoril o "kralju Lincolnu", [illegible] konskripcijsko postavo [illegible]glo zavojevati južnih držav. To se je zgodilo v maju leta 1863. Nato se ga je aretiralo, stavilo pred vojno sodišče radi izdajalskih izjav ter obsodilo na ječo za čas vojne. Zaprt je bil v Fort Warren, Boston Harbor. Predsednik Lincoln pa je izpremenil kazen ter poslal Vallandighama k južnim konfederirancem (ki so bili za suženjstvo črncev), da se nahaja med svojimi prijatelji. Četa unijske (severne) kavalerije v armadi Rosecrans-a je pospremila bivšega kongresnika na črto sovražnika ter ga izročila navadnemu vojaku nekega alabamskega infanterijskega polka, ki je stal na straži.

Glasom poročil konfederiranega vojnega departmenta je rekel Vallandigham v Richmondu proti nekemu uradniku tega departmenta: "Če se morete vzdržati le še to leto, bo mirovna stranka Severa pometla iz politične eksistence Lincolnovo dinastijo." — Mož iz Ohio pa ni bil na Jugu bolj popularen in priljubljen kot je bil na Severu. Pobegnil je na otok Bermudo in od tam v Canado, kjer je imel politične govore na angleški strani Niagarskih slapov ter vodil iz varne daljave kampanjo za governersko mesto v Ohio. Kandidatom za governerja pa ga je imenovala majhna protivojna stranka demokratov iz Ohio. Poražen je bil z večino več kot stotisoč glasov. Ko se je leto pozneje vrnil v svojo državo, ni bil niti junak, niti politični mučenik. Vlada in javnost sta njegovo eksistenco nakratko ignorirala.

Nekaj časa po njegovi aretaciji in pred njegovim odgonom h konfederiranim pa je predstavljal Vallandigham neke vrste programa. Skupina newyorških demokratov je sprejela neko resolucijo, v kateri se je blatilo vlado za to, kar je storila, in to resolucijo se je poslalo predsedniku Lincolnu. Odgovoril je s pismom, ki se popolnoma prilega slučajem vseh nelojalnih državljanov v kongresu in izven njega ter za vse čase. Po pojasnitvi, zakaj ni bilo za slučaj Vallandighama primerno civilno sodišče, nadaljuje predsednik:

"[illegible] poti vojaka k dezertaciji, ta slabi stvar Unije prav tako kot oni, ki ubije unijskega vojaka v bitki. To odgovarjanje ali prigovarjanje pa se lahko vrši na način, ki ne predstavlja nobenega določenega zločina, o katerem bi moglo razsojati kako civilno sodišče."

Resnica je, da ni bil Vallandigham več član kongresa, ko je imel dotični govor, radi katerega se ga je stavilo pred vojno sodišče ter obsodilo. V ustavi Združenih držav pa je določba, da se ne sme članov kongresa izpraševati glede katerihkoli govorov ali debat v poslanski zbornici ali senatu razven v kongresu samem. V isti sekciji ustave pa se glasi nadalje: "Varni so pred aretacijo v vseh slučajih, razven v slučajih izdajstva, felonije ali kršenja miru."

Senator Lewis pravi, da ni v kongresu nikakih izdajalcev in vsled tega tudi ni nobenega povoda poslužiti se metod, ki se jih je uporabilo v slučaju Vallandighama. Vsled tega tudi ni nobene prilike dobiti varno spremstvo preko morja in na nemško mejo, da se izroči Nemcem par naših senatorjev in poslancev. Če bi pa vseeno šli ter bi se jih ne sprejelo na primeren način, bi tvorilo to nadaljni dokaz črne nehvaležnosti Nemcev.

Malo je zakonodajnih "bluffov", ki bi mogli bolj ugajati nemškemu kajzerju, kot je bila predloga, katero je pred nekaj časa vložil poslanec William E. Mason iz Illinoisa. V predlogi je zahteval, naj se razveljavi konskripcijsko postavo za ustvarjenje narodne armade. Predloga je bila seveda takoj v komiteju pokopana ter ne bo prišla nikdar več na svetlo. Mason je seveda dobro vedel, da se bo zgodilo tako, in neglede na te namene in motive Masona, je že predložitev take predloge samaposebi dala nemškim agentom dobrodošlo priliko za izjavo, da se je že v prvih dneh stvaritve velike narodne armade vložilo v kongresu predlogo, koje cilj je bilo razveljavljenje cele obrambne postave. Nemci in njih agenti pa so dobro uporabili materijal, ki ga jim je dal Mason v roke. Po celi Rusiji so že razširili vest, da se na Združene države ni zanesti. O Masonu se ne sme misliti, da se peča z izdajstvom in da skuša pomagati Nemčiji ter jo potolažiti. On je navaden kongresnik iz Illinoisa ter misli, da pričakuje veliko Nemcev v oni državi od njega takih stvari.

Fred Britten je drugi poslanec iz Illinoisa, ki je vložil predlogo, s katero se prepoveduje uvrščevanje vojakov nemškega pokolenja v ameriško armado. Tudi ta predloga je bila takoj pokopana, a prestavljeno v nemško propagando se jo uporablja kot zagotovilo na naslov sovražnika, da se na stotine tisočev Nemcev v tej deželi ne bo borilo za Ameriko in da je bilo treba uvesti v kongresu posebno odredbo, s katero naj bi se jih izvzelo.

Masona in Brittena se lahko smatra vzorcem zelo majhne skupine v poslanski zbornici, ki gotovo ne dela deželi nobene usluge.

V senatu pa je ta skupina večja. Člani so bolj odlični in oni niso le v stanu vlagati škodljive predloge, temveč tudi resno ovirati vlado pri sprejemu dobrih predlog. Bila je sekcija enajstih senatorjev zadnjega kongresa, ki je blokirala predlogo glede oboroženih trgovskih ladij ter dovedla do izpremembe senatnih pravil glede debate in glasovanja.

Med senatorji se lahko imenuje La Follette-a načelnikom protivojne skupine, kajti on se je boril proti vsaki vladni vojni odredbi od prvega početka vojne naprej. Kakorhitro je bil poražen pri glasovanju glede živilske predloge, je že vložil ono presenetljivo mirovno resolucijo, v kateri je zahteval, naj Združene države in nje zavezniki prispevajo v skupni fond vseh vojskujočih se držav, iz katerega fonda naj bi se plačalo stroške za popravo razdejanja, povzročenega po Nemčiji v Belgiji, Srbiji in povsod drugod, kjer so se mudile nemške armade. Če ni dala ta resolucija pomoč in tolažbo sovražniku, je sploh ni stvari na svetu, ki bi mogla storiti kaj takega. Seveda, La Follette ni hotel dati to pomoč in tolažbo, kajti on ni nikak izdajalec. On je priprosti La Follette, ki nima niti najmanjšo senco zmožnosti, da bi zavzel kako neosebno in široko stališče o katerikoli stvari pod božjim solncem. On ni mislil pomagati Nemčiji s to resolucijo ali s kako drugo stvarjo, ki jo je izvršil ali rekel, kajti on ne more [illegible]

On ne vidi preko Wisconsina in La Follette-a. Kar je videl ali slišal, ali o čemur domneva, da je videl in slišal v Wisconsinu, ustvarja v njem vero, da je ta vojna nepriljubljena v Ameriki, in da bo žel politični dobiček, če ji bo od prvega početka nasprotoval. —

V vrsti protivojnih senatorjev je najti nadalje Gronna iz North Dakote. Njegov sedež v senatu je oni poleg La Follette-a in to pojasnjuje vse. Če bi morda sedel poleg senatorja, ki je za vojno, bi se gotovo tudi on navduševal zanjo. Gronno je dobro označil neki njegov tovariš z naslednjimi besedami: "Gronna sploh ne ve, kaj pomenijo ta narodna in mednarodna vprašanja. Zanj ne pomenijo sploh ničesar. Moral je trdo delati skozi celo življenje, da si je pridobil na tisoče akrov zemlje, in sedaj je prišel v Washington, da se odpočije."

Stone iz Missouri, ki je bil eden največjih nasprotnikov vojne v senatu, se je v zadnjem času nekoliko poboljšal. Glasoval je vsaj za živilsko predlogo, ko je prišla iz konference.

Stone-ov kolega senator Reed pa je ostal veren svoji nalogi kot obstrukcijonist, a kljub temu se ga ne sme staviti v isto vrsto s senatorjem La Follette-om. Njegovi tovariši ne dvomijo o njegovih motivih. Mislijo, da je slabo za Združene države, da sedi Reed v senatu v sedanjem času, dasiravno ga smatrajo za poštenega in odkritosrčnega, ki skuša storiti to, kar smatra najboljše za svojo deželo. Smola za Reeda je, da je bil državni pravdnik in tega se ne more iznebiti. On ima še vedno duha kazenskega zasledovalca. Senatna zbornica se mu zdi sodiščna dvorana in vsako velike vprašanje, narodno ali mednarodno, je zanj le proces, katerega je treba dognati. Njegova naloga pa je, prepričati tega ali onega. Sledeč temu svojemu razpoloženju, je tudi amenoval Herbert C. Hooverja "food gamblerja" v eni svojih dolgih tirad proti živilski predlogi. Mislil je, da ima pred seboj porotnike ter si ni znal pomagati.

Hardwick iz Georgije je po mnenju njegovih tovarišev dobro misleč, a preveč provincijalen za člana zvezne zakonodaje. On pozna le Georgijo in zanj sta Belgija in Francija zelo oddaljeni deželi.

V skupino obstrukcijonistov spadata nadalje Gore iz Oklahome in Sherman iz Illinoisa.

Konečno pa prihaja Vardaman iz Mississippija. Glavna točka razlike med sedanjim Vardamanom in Vallandighamom iz l. 1863 obstaja v tem, da se je Vardamana od prvega početka njegove karijere smatralo v Washingtonu za šalo. Njegov glavni strah v življenju je obstajal v tem, da se ne bo ničesar govorilo o njem in da se ne bo zapazilo njegove navzočnosti. Če ga ne morete hvaliti, se on zadovolji s tem, da ga grajate. Zakaj je on proti vojni in zakaj je glasoval proti konskripcijski postavi? Iz istega vzroka, radi katerega se je pustil vleči skozi svojo državo v vozu, katerega je vleklo 80 snežno-belih volov, in sicer ob priliki nekega agitacijskega potovanja. To je vzbudilo pozornost. Če bi bila vojna nepopularna, če bi bila večina članov kongresa proti njej, bi bil Vardaman gotovo za vojno. Vardaman je sicer glasoval za živilsko predlogo, a bi bil gotovo neprijetno dirnjen, če bi se ga izpustilo iz tega seznama obstrukcijonistov v ameriškem kongresu.

Listnica uredništva.

Anonimni dopisnik iz Philadelphije. — Imamo uradna poročila in so taka, kot smo jih objavili. Ako se Vaša "uradna" poročila ne zlagajo z našimi, ne moremo pomagati.

Jos. P., Braddock, Pa. — Entento tvorijo sledeče države: Angleška, Francoska, Rusija, Srbija, Črna Gora, Italija, Grška, Portugalska, Belgija, San Marino, Rumunska, Združene države, Liberija, Siam, Japonska in Kitajska. Centralne zaveznice pa so: Nemčija, Avstro-Ogrska, Bolgarska in Turška.

MOŽJE!

Pišite še danes po brezplačna pojasnila, kako podvojiti svoje moči, živahnost, možastvo in krepost. Hitri uspehi. Naslovite: JUVITO LABORATORY, South Hill Branch 5, PITTSBURGH PA.

VZEMITE kar želite!

Ali hočete dobre noge?

take ki se
ne pote,
ne čutijo trudne,
ne srbijo,
ne otečejo,
ne dobe mehurjev,
ne dobe žuljev,
ne dobe kurjih očes,

POTEM RABITE

PEDISIN

Rešitelj življenja nog!

Ako nočete dobrih nog, potem rabite kako drugo zdravilo, ker edino PEDISIN zamore dati dobro pomoč.

PEDISIN zahtevajo le previdni ljudje, ki hočejo dobre noge.

Ena velika škatlja dovolj za več mescev stane le $1.00.

CROWN PHARMACY,
2812 E. 79th Street, E. Cleveland, Ohio.

VABILO
na
IZLET ALI PIKNIK,
ki ga priredi
društvo SV. BARBARE štev. 8
v Johnstownu, Pa.,
v nedeljo dne 26. avgusta 1917
na slovenski zemlji v Morrellville.
Vstopnina prosta.

Tem potom vljudno vabimo vse rojake in rojakinje iz Johnstown in okolice, da nas posetijo gori omenjeni dan.

Za dober prigrizek in hladno pijačo bo skrbel Odbor.

(23-24—8)

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam vsem rojakom in sorodnikom žalostno vest, da je nemila smrt prestrigla nit življenja dveh rojakov, oziroma sobratov:

IVANA JAMŠEK
in
JOSIPA KLJUČEVŠEK

v najlepši mladeniški dobi 22—24 let.

Prvi je bil rojen v vasi Slavna, fara Dole pri Litiji. V starem kraju zapušča edino sestro, tukaj pa enega bratranca. Bil je član SDPZ. in KSKJ.

Drugi je bil rojen v vasi Svinsko, fara Št. Rupert na Dolenjskem. V starem kraju zapušča priletno mamico. Bil je član KSKJ.

Pogreba so se vdeležila vsa tukajšnja društva s tremi zastavami in tudi drugih rojakov ni manjkalo.

Tem potom izrekam srčno hvalo vsem, ki so kaj pripomogli do lepšega pogreba ter njima zadnjo čast izkazali.

Trupli smo izročili materi zemlji dne 14. avgusta na katoliškem pokopališču sv. Vincenca, samostan pri Latrobe, Pa.

Dragi rojaki, tukaj je zopet lep zgled, kako koristna so društva, ker nikdo ne ve ne dneva, ne ure. Odprta noč in dan so groba vrata, al' dneva ne pove nobena pratka.

V imenu vseh sobratov izrekam vsem sorodnikom svoje sožalje, pokojnima pa bodi lahka tuja zemljica.

Ivan Salmič.
Whitney, Pa., 17. avg. 1917.
(23-24—8)

Dr. Janez Ev. Krek:

Slovenci

(Knjiga je bila tiskana začetkom sedanje vojne v Jeni na Nemškem. — Takoj, ko je izšla, jo je zaplenila nemško-avstrijska cenzura.)

———ooo———

Temu je sledilo gibanje leta 1848.

Kljub razočaranjem, ki so sledila, je ostal zagotovljen en uspeh; namreč emancipacija kmetov. Ta emancipacija pa je ustanovila temelj ekonomije, ki se je pozneje razvila. Pravica zbiranja je razentega tudi omogočila bolj splošno izobrazbo, kar se je zahvaliti v prvi vrsti predavalnim družbam in drugim, ki so se razvile hitro po letu 1860.

Upliv čitalnic in bralnic v tem času je bil zelo znamenit radi razširjenosti, katero so dobile v vseh občinah in župnijah, radi lepih društvenih poslopij in radi raznolikosti delavnosti, vsled katere se je vzbujalo mladino in narod.

V šolah se je uvedlo tečaje slovenskega jezika in tudi v licejih, kjer se je v nekoliko poznejši dobi poučevalo slovenščino po dve uri na teden.

Prišli so na svetlo tudi noči časopisi in listi. Tem se je pridružila družba sv. Mohorja, ki si je stavila nalogo, da izdaja popularne knjige (ustanovljena leta 1852) ter — **Slovenska Matica** za bolj izobražene sloje (po letu 1864).

Na podlagi postave glede osnovnih šol iz let 1868 — 1872 se je postavilo ljudsko izobrazbo na temelj, na katerem je mogla uspešno napredovati. Vsled tega je tudi prišlo, da se je dalo slovenskemu jeziku v administraciji in šoli primeren prostor, razven na Koroškem, v Istri in v Trstu.

Žurnalistika. — Vedno širši ljudski sloji so se pričeli zanimati za čitanje, kar je razvidno iz naslednje majhne statistike.

Leta 1844 je bilo najti le eno slovensko publikacijo. Leta 1856 jih je bilo že šest; leta 1874: 22; leta 1885:35; leta 1894: 43; leta 1904: 79; leta 1912: 122, med katerimi jih je izhajalo 12 v Ameriki.

Te številke postanejo še veliko bolj značilne, če se pomisli da je bila literarna revija **Slovenska Bčela** (1850-1855) v stanu izhajati z 200 do 300 naročniki dočim potrebuje moderni žurnal več tisočev naročnikov, da se ga sploh more izdajati.

Družba sv. Mohorja. — Družba sv. Mohorja, ki izdaja vsako leto najmanj šest knjig, je imela leta 1860 le 1116 naročnikov. Leta 1870 jih je imela že 16,175, deset let pozneje, leta 1880 že 25,430, leta 1890: 48,084, leta 1900 že 78,596 in leta 1910 se je dospelo že do ogromnega števila 85,789, katere številke so naravnost brezprimerne, če se pomisli, da znaša celokupno število Slovencev le en miljon in pol.

Te številke so še boljše dokazane vsled oficijelnih statistik glede splošne ljudske izobrazbe koncem l. 1910.

Ljudska izobrazba. — Glasom oficijelnih poročil zavzemajo Slovenci glede števila ljudi, ki znajo pisati in čitati, v Avstriji četrto mesto. Pred njimi so Čehi, Nemci in Italijani. Za njimi pa pridejo Poljaki, Madžari, Rumuni, Ukrajinci in Srbo-Hrvati.

Če pa se vzame vpoštev naše najmlajše ljudske razrede, to je razrede od 11 do 20 let in od 21 do 30 let, potem se naše mesto izpremeni ter stopimo na tretje mesto v Avstriji, pred Italijani.

Intenzivni napredek pri Slovencih je razviden iz dejstva, da se je skrčilo število onih, ki ne znajo ne pisati, ne čitati na 5.04 odstotka, in sicer v starosti od 21 do 30 let, dočim jih je najti pri avstrijskih Italijanih še vedno 5.49 odstotka.

Razmerje pa ni enako v vseh provincah.

Treba je povdariti, d a so razmere glede stanja ljudske izobrazbe precej neugodne v Istri in na Koroškem. V Istri je namreč provincijalna vlada v rokah Italijanov, ki so popolnoma zanemarjali šole, dočim na Koroškem Nemci principijelno zatirajo slovenske šole.

Na Koroškem, ki ima v celoti 396,228 prebivalcev, se je naprimer v šolskem letu 1910-1911 v 392 šolah poučevalo v slovenskem jeziku le v treh šolah in te tri šole so bile namenjene za 82,212 prebivalcev, ki žive v kompaktni masi. Resnica je, da obstaja 87 "utrakvističnih" šol, to je nemških in slovenskih, a v teh se poučuje materinski jezik le v prvih dveh razredih.

Pouk slovenščine je razentega fakultativen, vsled česar ne pride pri večini slučajev vpoštev. Vsled tega nas ne sme presenetiti veliko število iliteratov na Koroškem.

V Istri je bilo leta 1910 med sto Slovenci nad 46 iliteratov, na Koroškem 23, na Goriškem 14.75; v Trstu 12,86; na Kranjskem 12,46 in na Štajerskem 11.54.

Ljudsko šolstvo. — To nas dovede, da govorimo o našem ljudskem šolstvu.

Ker vzdržujejo ljudske šole avtonomne provincijalne vlade, so tozadevne razmere v vsaki provinciji različne. Na Koroškem, Štajerskem, v Trstu in Istri se več ali manj zanemarja slovenščino.

Na Koroškem je za vsakih 1,008 prebivalcev ena nemška šola, dočim je za 27,404 le ena slovenska šola na razpolago. Vsled tega je najti seveda veliko število šol, ki so popolnoma nemške ali vsaj skoro popolnoma.

Na Štajerskem je za 1,582 Nemcev ena šola ter za 1,797 Slovencev ena slovenska. V Trstu je za 3,699 Italijanov ena šola, dočim pride na eno slovensko 4,743 Slovencev.

Poročilo bi bilo še bolj nezadovoljivo, če bi se vzelo vpoštev število razredov, a za to manjka v oficijelnih statistikah potrebnih podatkov.

Na Kranjskem je imelo 27,915 Nemcev 32 ljudskih šol, torej ena šola na 872 prebivalcev. Pri Slovencih na Kranjskem pa je prišlo 1,288 ljudi na eno slovensko šolo.

Na Goriškem je poročilo bolj ugodno za Slovence, kajti na 154,564 Slovencev sta prišli 202 šoli.

V Istri je bilo le 32 šol, obstoječih iz enega razreda za 55,134 slovenskih prebivalcev.

Strokovne in višje šole. — Pažnja, ki jo je posvečala država višjim in tehničnim šolam, je bila v številnih ozirih zelo pomanjkljiva.

Dasiravno predstavljajo Slovenci v avstrijski polovici monarhije v celokupnem prebivalstvu razmerje 1:22,6, je bilo izmed 420 gimnazij in realk le sedem nemško-slovenskih. Na Koroškem je prišel naprimer en gimnazijec ali realec na 232 nemških prebivalcev, na Kranjskem pa en slovenski na 258 slovenskih prebivalcev.

Isto prikazen je opaziti tudi v strokovnih šolah.

Izmed 1,417 avstrijskih šol te vrste jih je bilo le 12 slovenskih, med katerimi jih je bilo sedem za ženska ročna dela. Ostalo je vsled tega le pet pravih tehničnih šol.

Izmed celokupnega števila 42 poljedelskih šol, na katerih traja pouk eno leto, je bilo najti le eno tako slovensko šolo. Na 88 šolah iste vrste, kjer se je vršil pouk tekom enega semestra, se je poučevalo le v eni v slovenskem jeziku.

Slovenci nimajo nikakega vseučilišča.

Če se vzame vpoštev vsa ta poročila, je treba priznati, da so Slovenci, dasiravno so kompetentne oblasti zanemarjale njih šole, le vsled svoje naravne nadarjenosti dospeli do visoke intelektualne stopnje, na kateri se nahajajo sedaj.

Dostaviti hočemo le še par besed glede fizičnega gibanja Slovencev.

Kar se tiče razreda od enega do desetega leta, zavzemamo skoro prvo mesto med vsemi narodi avstroogrske monarhije. V razredu, ki sledi, od 10 do 30 let, se poročilo izdatno izpremeni, kajti izseljevanje zahteva visoke številke. Slovenci se razven v renske province in na Westfalsko na Nemšem izseljujejo predvsem v Združene države Severne Amerike.

Poročila glede poznejših dob se izdatno zboljšajo in v dobi preko 60 let zavzemajo Slovenci skoro zopet prvo mesto med narodi avstroogrske monarhije.

Slovenski narod je zdrav na duhu in telesu.

Konec.

Iz avstr. parlamenta.

Dunaj, 14. julija.

Današnja seja poslanske zbornice se je pričela s silno burnimi prizori. Posl. Tusar, Stanek, Baczynski in Conci so izročili predsedniku njune interpelacije o rezervatnem ukazu vojnega ministrstva, ki odrejuje, da je za porazdeljevanje na fronto porabiti "za stražno službo določene, v zaledju se nahajajoče vojake češke, rusinske, romunske, srbske in italijanske narodnosti letnikov 1870—1867", ker se ti itak ne smejo porabiti za stražno službo v vjetniških taborišč. Interpelantje zahtevajo takojšnji preklic takih protizakonitih ukazov in strogo kazen za tiste, ki so jih izdali.

Nenemški poslanci so spremljali čitanje teh interpelacij z nepopisnim ogorčenjem. Ker so nekateri Nemci provocirali s tem, da so dvigali roke (znak vdaje), je buka vedno bolj naraščala. Vedno znova je bilo slišati gromki glas posl. Zahradnika in Kalinov krik: Kot krma za kanone naj naši vojaki zamenijo Nemce! Poslanec Zahradnik pa je klical: To je provokacija celega našega naroda!

Zbornica je priznala interpelacijam nujnost in bo jutri o njih razpravljala.

Šele po dolgm času se je nemir polegel in je zbornica prešla na dnevni red.

Najprvo je zbornica odobrila od gosposke zbornice spremenjeni vojno-gospodarski pooblastilni zakon.

Nato je po kratki debati sprejela zakon o reformi vzdrževalnih v smislu odsekovih predlogov, o katerih smo svoj čas že poročali.

Glavni predmet današnje razprave so bili predlogi justičnega odseka o podsotnosti civilnih oseb pod vojaška sodišča, o sestavljenju porotniških seznamov, o odvetniškem bivališču in o reviziji vojaških obsodb. Vsi predlogi so bili po kratki debati sprejeti. — Predlog, da smejo biti tudi ženske porotnice, je bil odvrnjen.

Zbornica je nato sprejela od dr. Kreka priporočene resolucije begunskega odseka.

Na koncu seje je predsednik naznanil, da gosposka zbornica ni odobrila zakona o vojnem davku v oni obliki, v kateri ga je sklenila poslanska zbornica. Zakon pride zato v jutrajšnji nedeljski seji znova na dnevni red.

Konec seje ob 7. Prihodnja seja jutri.

Dunaj, 15. julija.

V današnji seji je odgovoril upravitelj domobranskega ministrstva fml. von Czapp na včeraj podane nujne interpelacije o rezervatnem ukazu vojnega ministrstva. Minister je izjavil, da dotični ukaz nikakor ne pravi, da naj se češki, rusinski, srbski, rumunski in italijanski, le za stražno službo sposobni vojaki pošiljajo na fronto, temveč da se gre le za pomožne službe v etapnem prostoru. Izmenjavanje je torej razumeti tako, da zgoraj omenjeni, za stražno službo spoosbni vojaki nadomestijo za fronto sposobne, dosedaj v etapni službi se nahajajoče vojake. (Medklici). Izraz 'Kanonenfutter' torej ni upravičen. Naredba ni naperjena proti nobeni narodnosti (medklic pri slovanskih strankah), temveč je utemeljena izključno le z vojaškimi oziri. Izvira pa od tod, da so se od začetka vojne pojavile pri straženju vojnih jetnikov nedopustnosti, vsled česar je bilo treba stražno moštvo skrbno izbirati. Zlasti se je opažalo, da stražarji niso povsod dovolj energično nastopili proti poskusom vojnih vjetnikov zbežati. (Na levici: Čujte, čujte!) Tudi ni priporočljivo, da se za straženje vojnih vjetnikov porablja moštvo, ki je ž njimi jezikovno sorodno, ker nastanejo na ta način nedopustna osebna znanja in intimitete. (Živahno pritrjevanje na levici). Fml. von Czapp končno zatrjuje, da vojna uprava seveda nikdar ni imela tendenc, ki bi bile naperjene proti eni ali drugi narodnosti in da bi vlada takih tendenc tudi nikdar odobravati mogla.

Zbornica je nato razpravljala o resolucijah, ki se tičejo interniranih in konfiniranih državljanov ter s "p. u." označenih vojakov.

Govorili so posl. Gentilli (kot poročevalec) ter Bianchini (Jugoslovan) in Singaljevič (Rusin), nakar se je oglasil notranji minister grof Toggenburg. Prosil je zbornico, da naj dogodkov, o katerih se govori, ne presoja z vidika normalnih razmer, temveč kot izredno stanje v resnem pomenu te besede. Sovražniki so že dolgo pred izbruhom vojne skušali med našim prebivalstvom pridobiti elemente, ki naj bi delovali zanje. Država je morala zasledovati to tajno gibanje in pravočasno one mogočiti njega uspehe. To, kar se je zgodilo, se nikakor ni dalo prilagoditi besedilu zakona. Bil je to nekak silobran. (Medklici). Minister nikakor ne zanika, da je bil silobran v mnogih slučajih prekoračen. Eno izmed sredstev so bile internacije in konfinacije. Pri tem so se zgodile težke hibe in napake. Najprimitivnejši interesi domovine pa so zahtevali, da se je napravilo neškodljive ljudi, ki so notorično simpatizirali s sovražnikom ali bili celo pripravljeni, mu pomagati, ter tiste, ki so vroče želeli, da vdere sovražnik v domovino ali pa katerih sinovi in najbližji sorodniki so prešli k sovražnikom in se bojujejo sedaj v njihovih vrstah.

Minister poudarja, da se je že dolgo mnogo storilo za olajšanje usode prizadetih.

Posl. Niedrist: 36 tednov niso vedeli, da sem nedolžen. Medklici. (Posl. Niedrist je tisti nemški poslanec, ki je bil konfiriran, ker so ga vojaške oblasti dolžile, da nagovarja svoje tirolske kmete, naj vojaštvu nič ne prodajajo. Nemci so nanj zelo ponosni in vedno opozarjajo nanj, kadar prihajajo Slovani s pritožbami).

Minister: Hvaležen sem poslancu Niedristu za njegov medklic. Daje mi povod, da konštatiram, da ni bilo nobenemu narodu prizanešeno (ironični medklici in odobravanje, veselost). Hotel sem le reči, da se ni prizanašalo krivcem nobene narodnosti in da so bili, žal, prizadeti tudi nedolžni vseh narodnosti. Izvršena je bila temeljita perlustracija internatov in postaj za konfinirance. Interniranih je ostalo le še 27, večinoma predkaznovanih in nevarnih oseb. Tudi število konfinirancev se vsak dan manjša. Odredil sem novo revizijo konfinirancev. Žal, so pri nas špijoni, in torej tudi ljudje, ki so sumljivi špijoni. (Posl. Nemec: Polkovnik Redl). Ako naj ta medklic pomeni, da so razmere v naših vojaških krogih kakorkoli nezdrave (poslanec Nemec: Ne!), potem ga moram najenergičnejše zavrniti. (Pohvala). Vprašanje, ali se smejo bivši internianci in konfiniranci vrniti v ožje vojno ozemlje, je ovisno od vrhovnega poveljstva. Vprašanje odškodnine se mora razrešiti le v zvezi s pravnim vprašanjem, odškodnine za vsled vojne povzročeno škodo.

V debati izjavlja poslanec dr. Rybar, da je pravni čut prebivalstva najsilnejše razžaljen, ne toliko vsled zlorabenga postopanja podrejenih organov, temveč vsled dejstva, da nimajo internacije in konfinacije nobene pravne podlage. —

Zbornica je nato sprejela vse od odseka predlagane resolucije ter dodatni predlog poslanca Grandija, ki zahteva revizijo iz političnih vzrokov izvršenih disciplinarnih preiskav proti učiteljem.

Nato se sprejme zakonski načrt, zadevajoč podporo družin, katerih vzdrževatelji so v sovražnem inozemstvu, z dodatkom Forstnerjevim, ki razširja to ugodnost tudi na svojce v nevtralnem inozemstvu pridržanih nastavljencev plovnih družb.

Seja se prekine za pol ure. Ob pol 5. se zopet prične z razpravo o poročilu finančnega odsega glede sklepa gosposke zbornice.

(Konec prihodnjič).

Novice iz Italije.

Kakor piše švicarski list "Zaricher Zeit", so žetvena poročila iz Italije sploh ugodna. Vendar pa bo treba tudi to leto dovoza okoli 20 miljonov metrskih stotov žita. Glede koruze se porajajo skrbi radi suše. Krompirja bo za 8 odstotkov več kakor lani. Mnogo obetajo vinogradi in oljka. Riž tudi kaže dobro.

Na cestni železnici v Rimu je nekdo napadel italjanskega poslanca Maffrija ter mu s škarjami odstrigel polovico brade in ga tako izpostavil javnemu zasmehu kot sovražnika vojne.

Rada bi izvedela za svojega brata PAVLA JAGODNIK, ki se nahaja nekje v ruskem ujetništvu. Doma je iz Ilirske Bistrice. Če kdo izmed ujetnikov ve za njegov naslov, naj ga blagovoli poslati, za kar mu bova zelo hvaležna. — Frank in Andrew Jagodnik, 5431 Berlin Alley, Pittsburgh, Pa. (22-24—8)

VABILO
na
VELIKO ZABAVNO
in
PLESNO VESELICO,
katero priredi
društvo sv. Alojzija št. 57 JSKJ
v Exportu, Pa.,
dne 3. septembra (Labor Day)
v Rezerdaj dvorani.
Začetek ob 2. uri popoldne.
Vstopnina za moške 50 centov;
žene in dekleta proste.
Tem potom so vabljena vsa društva ter posamezni rojaki in rojakinje iz Exporta, Delmonta, Claridge, White Valley in Pleasant Valley, da se te naše veselice polnoštevilno vdeleže. V enakem slučaju smo mi vam vedno na razpolago.
Igrala bo izvrstna godba in za obilo postrežbo bo tudi dobro preskrbljeno. Torej pridite v obilnem številu.
Na svidenje 3. sept. ob 2. uri!
Louis Supančich, tajnik.
(22-24—8)

Rad bi izvedel za naslov svojega brata JAKOBA INTIHAR in prijatelja ALOJZIJA KOVAČIČ, oba doma iz Bločič pri Cirknici. Čul sem, da se nahajata v ruskem ujetništvu. Prosim vse one, ki morda kaj vedo o njih, da mi naznanijo, ali naj se pa sama oglasita. — Matija Intihar, Box 17, Dilltown, Indiana Co., Pa. U. S. America. (24-27—8)

CHROMATIC HARMONIKE
najnovejšega sistema se dobe pri:
Joseph Russ,
3926 St. Clair Ave., Cleveland, O.
(8x 2x v t 21—8)

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Rojakom širom Amerike naznanjamo žalostno vest o smrti našega brata

PETRA LAKNAR,

kateri je dne 16. avgusta v Gospodu zaspal.

Rojen je bil v vasi Aberb št. 21, fara Dragatuš, okraj Črnomelj. V to deželo je prišel pred vojno. Bil je samec, star 20 let.

Tem potom se zahvaljujemo vsem onim, ki so kaj dobrega storili ter pripomogli v bolezni našemu ranjkemu bratu.

Naj počiva v miru!

Žalujoči ostali:
John Laknar, brat.
Mary Vukelič, sestra.
Paul Vukelič, nje soprog.
Gilbert, Minn., Box 664

Važno za vsakega.

KADAR želite izvediti za naslov svojih sorodnikov, prijateljev ali znancev,

KADAR želite prodati posestvo, farmo, lote, hišo, pohištvo, trgovino itd.

KADAR želite objaviti krst, ženitve, žalostinko itd.

KADAR želite dobiti delavce ali pomoč v gospodinjstvu itd.

KADAR želite dobiti delo za sebe ali svojega prijatelja ali znanca,

KADAR želite objaviti društvena naznanila,

RABITE VSELEJ "GLAS NARODA"

"GLAS NARODA" dobite v vsaki slovenski naselbini; v vsakem mestu, v vsakem trgu in v vsaki mali vasici v Zedinjenih državah, kakor tudi v Canadi itd.

"GLAS NARODA" je najpriljubljenejši in najbolj razširjeni slovenski list na svetu.

"GLAS NARODA" je razposlan na leto v štirih in pol miljona (4,500.000) iztisih in je torej najboljše sredstvo za oglaševanje.

CENE SO SLEDEČE:

Trikratno iskanje sorodnika ali prijatelja stane $1.00
Enkratna objava prodaje posestva, hiše, lota itd. stane $1.00
Enkratno iskanje delavcev stane $1.00
Enkratno iskanje dela stane $0.30
Enkratna objava ženitne ponudbe, žalostinke ali kaj enakega stane $1.00
Enkratno društveno naznanilo stane $0.50

Slovenskim trgovcem naredimo posebno ugodne cene pri stalnih oglasih.
Naročilom je poslati vselej tudi denar.

NASLOVITE NA: "GLAS NARODA"
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

Rojaki, vpoštevajte naše geslo, da ne sprejmemo oglasov, ako jih spoznamo za dvomljive in s tem varujemo naše naročnike pred raznimi sleparji, katerih je vsepovsod dovolj.

Rojakom svetujemo, kadar kaj kupujejo ali pa naročajo, da se prepričajo če je oglas v našem listu in ako ga ne opazijo, naj vprašajo prodajalca, zakaj ga ni. Posebno velike važnosti je za vsakega pri naročilih po pošti.

Kako nastanejo zvonovi?

Pred nedavnim časom so prišla iz dežel centralnih zaveznikov poročila, da se je pričelo snemati iz cerkvenih stolpov zvonove, da se jih predije v topove, s katerimi se oo še nadalje širilo smrt in razdejanje. Vsled tega bo gotovo marsikaterega zanimalo izvedeti, kako nastanejo zvonovi.

Majhne zvonove se je uporabljalo že v zgodnjem starem veku. Že Egipčani so se jih posluževali pri čaščenju svojih bogov, židovski veliki duhovniki so nosili na svojih obrednih oblačilih majhne zlate zvončke in pri starih Grkih so zvonili svečeniki pri obredih na čast Persefone. Rimljani so uporabljali majhne zvonce pri objavljanju javnih zborovanj.

Veliki zvonovi, ki imajo namen, klicati k službi božji vernike, pa so prišli v rabo šele z uveljavljenjem krščanstva. Sprva se jih je kovalo in obešalo na lesene drogove poleg cerkva. Te lesene drogove se je pozneje izpremenilo v zidane stolpe, katere se je arhitektonično zvezalo s cerkvenim poslopjem samim.

Na mesto kovanih velikih zvonov so stopili v pričetku 5. stoletja uliti zvonovi. Ulivanje zvonov se je najbrž iznašlo v Kampanji, ki je bogata na bakru. Kraj Cimitile pri Nola, v Kampanji, zahteva zase čast, da ima najstarejši cerkveni stolp na celem krščanskem svetu. Cerkvene zvonove se je uporabljalo v Franciji že v 7. stoletju, v Nemčiji pa v 8. stoletju. Že v onem času pa je obstajala navada, da se je slovesno posvečalo ali krščevalo cerkvene zvonove. Kmalu nato pa je cvetelo v vseh večjih nemških trgovskih mestih ulivanje zvonov, ki se je podedovalo v eni in isti družini skozi stoletja.

Pri olivanju zvonov se postopa na sledeči način:

Kadar se hoče uliti zvon, se sezida ali zgradi najprvo takozvano jedro. To daje votlino za nameravani zvon. Jedro samo ostane votlo, ker se prižge pozneje v njem ogenj, s katerim se celo obliko osuši. Celo zgradbo jedra pa se pokrije z ilovico, uravna in od časa do časa osuši. Nato sledi omet z drobno zmletim ogljem, katerega se pomeša z v vodi stopljenim limom. Kakorhitro je dobilo jedro v bistvu zaželjeno obliko, se prične z izdelavanjem natančnega obrisa s pomočjo šablone. Po izvršenju tega dela se prižge v notranjosti jedra ogenj, nakar se celo jedro osuši.

Pri nadaljnem izdelovanju oblike se uporablja dve metodi. Ponavadi se postopa pri tem na način, da se nanaša na jedro nadaljno ilovico ter izdela iz nje takozvano "srajco". Srajca odgovarja nameravani debelosti metala pri bodočem zvonu ter soglaša vsled tega tudi v celem obrisu z zunanjo obliko poznejšega zvona. Kot zadnji prevleček te srajce se uporablja zmes iz loja in voska. Tudi snaži se da končno s pomočjo šablone natančne obrise zvona. Na zunanji strani srajce se nato izdela okraske, kot naprimer vence, napise, grbe itd., in sicer v oblikah iz voska.

Tedaj pa se prične z izdelovanjem takozvanega oklepa. Preko srajce s v ta namen nanosi čisto ilovico, ki je pomešana z drobcem opeke in telečjimi lasmi. Ta masa se mora oprijemati površine srajce brez vsake najmanjše luknjice. V zunanje plasti oklepa se vleži nato železne obroče, ki služijo pozneje v to, da se dvigne ta oklep. Končno se posuši vse to in pri sušenju se stajajo oblike iz voska in okle se loči od srajce.

Obliko krone s svojimi šestimi ročaji se izdela posebej in vstavi v gorenjo odprtino oklepa. V obliki krone se nahaja tudi ulivalna odprtina ter zračne piščalke, skozi katere uhaja pri ulivanju zrak, ki se je nahajal v celi obliki.

Kakorhitro so vsi deli skupne oblike izgotovljeni, se dvigne s pomočjo dvigala oklep s srajce in jedra. Nato se srajco kos za kosom odbije. Na ta način nastane sedaj votli prostor, katerega se pozneje, ko se oklep zopet postavi na jedro, zalije z bronasto maso. Jedro samo pa se izpolni z zemljo in kamenjem.

Tako izgotovljeno obliko se tedaj lahko uporabi za ulivanje. Jedro se preneso v jamo, nahajajočo se pred pečjo, ter postavi preko njega oklep. Kakorhitro se je z ilovico zamašilo vse odprtine okrog oklepa in jedra, se napolni jamo s pepelom, zemljo in kamenjem ter potlači polnilni materijal, s čemur se poveča odporno moč oklepa proti tekoči kovinski masi. Nato pa se pristavi ulivalni žleb iz ilovice od odprtine peči k ulivalni luknji ali odprtini pri obliki zvona.

Kot polnilni materijal se uporablja mešanico bakra in cinka, katero se je raztopilo v veliki peči. Razmerje bakra proti cinku se menjava, a povprečno se uporablja tri dele bakra in en del cinka. Kakorhitro je masa tekoča ter se je odstranilo pene, se doda še ostanek cinka. Tedaj pa se odpre ulivalna vratica in žareča masa se ulije v obliko zvona.

Po ohlajenju, ki traja od enega do dveh dni, se jamo izprazni, odbije oklep ter dvigne s škripci zvon v višino.

Stoletne izkušnje so ustvarile čisto določena pravila glede debelosti zvonov in načina polnenja. Največji premer ima zvon na robu, najmočnejši je pri vencu, na katerega udarja bat.

Glas zvona je odvisen od različnih okoliščin. Zvonovi, pri katerih obstaja materijal iz 78 delov bakra in 22 delov cinka, imajo najjasnejši ton. Globokost ali visokost tona pa je odvisna od razsežnosti dolenjega roba. Izkušnja je pokazala, da ima zvon 83 centimetrov premera ob robu ter teže 300 kilogramov nekako ton dvakrat poděrtanega "c".

Najbolj blagoglasno se zdi našim ušesom zvonenje, pri katerem sodelujejo različni zvonovi med seboj ter ustvarjajo čim bolj mogoče popolen muzikalni akord. Najbolj harmonični učinek se vsled tega doseže pri treh zvonovih, kojih zvonenje je sestavljeno iz osnovnega tona, terce in kvinte. Kot glas četrtega zvona se prilega vsled tega najbolj oktava višje. Za nadaljnje odmevanje zvona je merodajna razven višine tudi debelost materijala. V zadnjem času pa se je iznašlo stroj, s katerim se lahko površino zvona po poljubnosti opili ter uredi nadaljno odmevanje.

Pri zvonenju je nadalje treba vzeti vpoštev visoko ali nizko obešanje zvona, težko ali lahko udarjanje bata ter težo slednjega. Teža bata znaša ponavadi štirideseti del teže celega zvona.

Čim večji, višji je zvon, tem večje previdnosti je treba pri izdelovanju oblike in pri nadzorovanju tekočega materijala za zvon. Kljub temu pa je tehnika danes v stanu uliti zvonove, ki tehtajo po 25,000 kilogramov in še več.

Zvonovi centralnih zaveznikov molčijo sedaj in utihnil je glas, ki je oznanjal veselje in žalost, zmago in požar. Zvonovi so se izpremenili v topove in njih glas je sedaj neizmerno strašnejši ter na svoj način pomembnejši kot je bil preje.

Proti agitatorjem.

Petrograd, Rusija, 21. avgusta. Provizorična vlada je naročila vojnemu in notranjemu ministru, da naj se aretirajo vse osebe, ki so nevarne obrambi dežele, notranji varnosti in svobodi, katero si je priborila revolucija.

Ministra imata tudi nalog, da pozoveta take osebe, da zapuste Rusijo v gotovem času. Ako se temu ne pokorijo, bodo aretirani.

General Kornilov je izdal odredbo za strogo vežbanje za vse ruske čete. Prosti čas bodo vojaki porabili za razne telovadne vaje in atletične igre. Vsako zborovanje je prepovedano. V tej odredbi je tudi določba: 'Od zdaj naprej je v armadi samo en govor-povelje.'' To je značilno zaradi tega, ker se je z revolucijo opustila v armadi beseda povelje.

Obletnica.

Malo mest na svetu ima tako razliko zgodovino kot Antwerpen v Belgiji, ki je v posesti Nemcev od 9. oktobra 1914. naprej. Okupacija mesta tvori nadaljno poglavje v spominih na obleganja tega mesta. Najbolj znamenito obleganje je vprizoril princ iz Parme, kateremu se je udalo mesto dne 17. avgusta 1585 po štirinajst mesečnem obleganju. V zgodovini se omenja Antwerpen še leta 515 ter je tvoril pozneje majhno republiko.

Proti prezgodnji prodaji čebule.

Kranjska deželna vlada naroča okrajnim glavarstvom in mestnemu magistratu, da naj preprečijo prezgodnje ruvanje čebule, ker se na ta način dela splošni aprovizaciji velika škoda. Ravnotako bo treba preprečiti prezgodnje izkopavanje krompirja in izvoz zelja.

Iz življenja angleških vojakov v Centralni Afriki.

Kar je bil največji pogon na človeško divjačino vseh časov in krajev in sicer preko ozemlja, ki obsega 284,000 kvadratnih milj, se je končalo v smrtonosni, nedostopni džungli v južno-iztočnem kotu nemške Iztočne Afrike.

Morda ne bo nikdar več tako presenetljive kampanje kot se jo je izvojevalo v tem zadnjem paradižu divjih živali in zadnji nemški kolonijalni posesti od strani armade generala Jan Christian Smutsa, kateri armadi so uspešno pomagale belgijske čete iz Konga.

Pohod je bil eden najzanimivejših in najstrašnejših kar jih pomni vojna zgodovina. Armada je bila sestavljena iz angleških in južno-afriških vojakov, nadalje iz belih čet iz Indije in Jamaice ter iz skupin domačih Afrikancev, ki so bili v številnih slučajih brez čevljev in pokrivala, ki pa so kljub temu voljno prenašali vse napore, bolezni in boje.

Ali je že kdo slišal o kakem vrhovnem armadnem poveljniku, kojega avtomobil ustavijo v temni in deževni noči levi in leopardi? Ali si je že kdo predstavljal prenašalce povelj na motornih kolesih, ki trčijo skupaj na samotni gozdni poti s kraljem živali in sicer v veliko obojestransko presenečenje? Ali je že kdo čul o motoristu, katerega zasleduje tropa razjarjenih rinocerov in hipopotamov? To pa so le nekateri izmed številnih dogodkov, katere so doživeli člani te ekspedicijske armade. —

Druge težkoče so nudili deviški pragozdi, hudourniki, široke reke, v katerih je mrgolelo krokodilov, obširna močvirja, polna reptilov in smrtonosnih Tse-tse muh in velikanskih komarjev, proti katerim je bil vojak brez vsake obrambe. Najti je bilo tudi strma gorovja, razširna polja, pokrita s trnjem, ostrim kot britev, na katerih je pustila armada vso svojo obleko; prostrane prerije, poraščene z velikansko travo, v kateri se je izgubil jezdec. K temu pa je prišla še tropična vročina ali pa deževje, ki je padalo kot vodopad skozi cele tedne in brez prestranka.

Vzemimo kot tipičen slavni pohod 250 milj, katerega je vprizoril general Van Deventer od svoje naprej potisnjene postojanke pri Moshi, da odreže Centralno železnico. Od 3000 kavaleristov, ki so odšli na pohod, je dospelo v Kondoa, njih cilj, le 600 mož.

Poleg terenskih in vremenskih težkoč, katere si komaj moremo predstavljati, pa je pretila največja nevarnost od strani divjih živali, katere je privabila mrhovina poginjenih živali ekspedicije. Kakor hitro je legla na zemljo noč, je bilo krog kolone vse polno levov, leopardov, hijen, šakalov in drugih divjih živali, ki so polnile ozračje s svojim rjovenjem in tulenjem.

Dasiravno so bili ljudje izmučeni na smrt ter popadali v blato kot mrtvi, je vendar rjovenje enega samega leva zadostovalo, da so poskakali na noge ter prižgali veliko grmado.

Neko noč, ko je ogenj že dogorel, je kimala neka straža, oddaljena par korakov od ognja. Tedaj pa se je splazila skozi grmovje temna postava in še predno je stražnik vedel, za kaj gre, je že izginila divja žival z njim v neprodirno goščavo.

Voli, prestrašeni do blaznosti, so skočili skozi ograjo, neglede na trnje in druhal divjih živali jih je raztrgala na koseе še predno so bili oddaljeni par jardov. Prestraseni vojaki so skočili na noge ter se postavili v vrste, kajti mislili so, da so jih napadli Nemci. Medtem pa je vojak, katerega je odnesel lev, zrl v obličje svojega divjega gospodarja. Zobje živali se niso dotaknili njegovega mesa, temveč le obleke. Vojak je pričel kričati na vso moč ter razbijati z roko po nosu in očeh leva. Tovariši so odgovarjali s sklici in streli. Ta kombinacija je bila preveč za leva, kajti v tem času je bil skoro še bolj prestrašen kot pa njegova žrtev. Izpustil je žrtev ter skočil v džunglo, dočim se je vojak varno vrnil k svojim tovarišem.

Ko so dospeli izmučeni ostanki kavalerijske brigade v Kondoa, so Nemci, broječi 4000 mož, nahitro izpraznili to postojanko. Ko pa so s pomočjo špijonov izvedeli, da štejе čete nasprotnikov le 600 mož, so se takoj vrnili ter oblegali prostor. General Van Derventer je takoj poslal sle z nujnim pozivom za ojačenja in municijo k infanterijski brigadi, ki je sledila kavaleriji.

Tej brigadi je poveljeval general Berrange ter je obstajala iz 9., 10., 11. in 12. južno-afriškega infanterijskega polka. Imela je havbične sekcije, municijske kolone, strojne puške, ambulance ter je premerila pot 250 milj v 26 dneh. Ni pa imela nikakih šotorov, pokrival ter morala prestati na poti iste težkoče kot prejšna kavalerijska brigada. Kljub temu pa je pojoč vkorakala v Kondoa, in oblegajoči Nemci so zbežali, kakor hitro so izvedeli za njen prihod.

Dasiravno je bila cela kampanja ena najbolj napornih kar jih je kedaj vprizorilo od strani katerekoli armade, vendar ni bila brez koristi, vsaj za belega vojaka ne. Pot jih je ob gotovih časih vodila skozi najbolj krasne pokrajine na svetu. Z blatom pokriti polki so bili v stanu prikrivati es z velikanskimi orhidejami.

Cela nemška sila, broječa nekako 2000 mož, je sedaj zajeta v južno-zapadnem kotu nemške Izhočne Afrike in cela kolonija je seda je odprta za trgovino angleških in belgijskih osvojilcev. Centralna železnica, ki je bila ravnokar dovršena pred vojno, posluje z vso živahnostjo ter odpira pot v nedotaknjeno notranjost.

Avstralska zaloga pšenice.

Avstralski ministrski predsednik je v maju tekočega leta ugotovil, da je ena najbolj važnih stvari, o katerih se razpravlja, zgraditev novih shramb za pšenico. Minister je izjavil, da bo koncem januarja 1918 v Avstraliji nekako 6,000,000 ton pšenice več kot se potrebuje za lokalno uporabo, v katero količino se bo štelo tudi preostanek iz leta 1916—1917.

Glede problema, kako spraviti v skladišča avstralsko pšenico, se je razpravljalo že dolgo časa z oficijelne in neoficijelne strani. Angleška vlada je nakupila 112 miljonov bušljev avstralske pšenice zadnjih dveh letin, in sicer za ceno 4 šilingov pro bušelj. Ker pa se večjega dela pšenice še ni odposlalo, in ker bo pričel prihajati novi pridelek proti koncu leta, je jasno, da je skladišno vprašanje akutno.

Avstralija ima še danes nekako 40,000,000 bušljev pšenice letine 1915—16 in 136,000,000 bušljev letine 1916—17. Za to veliko zalogo primanjkuje že sedaj kašč ali skladišč.

Zanimiva obletnica.

Pred par dnevi je obhajal francoski predsednik Raymond Poincare sedeminpetdesetletnico svojega rojstva. Po svojem poklicu je sedanji francoski predsednik učenjak in pisatelj tako odlične vrste, da se je njegovo ime pred nekako osmimi leti sprejelo med stirideset nesmrtnikov francoske akademije. Značilna slučajnost je, da sta glavna eksekutivna uradnika dveh največjih republik na svetu učenjaka in literata.

Kot odvetnik zavzema Poincare eno najbolj odličnih mest v Franciji. Žrtvoval je prakso, ki mu je prinašala $80,000 na leto, da je postal leta 1912 ministrski predsednik. Njegova plača kot član kabineta je znašala le $8000 na leto, kot predsednik pa dobiva seveda veliko večjo plačo. Večino te plače pa mora predsednik žrtvovati, da živi svojemu dostojanstvu primerno in vsled tega mu le malo ostane za njegovo lastno uporabo. Ko bo potekla njegova doba kot predsednik, ne bo mogel več izvrševati svoje odvetniške prakse, ker bi to ne soglašalo z dostojanstvom prejšnjega predsednika francoske republike.

Poincare je bil rojen v Bar-Le-Duc ter imel v svojih mladih letih ambicije, da postane odličen žurnalist. — V onih letih je sodeloval v številnih lokalnih listih svojega rojstnega mesta.

Želim izvedeti za naslov svojih dveh bratov IVANA in MIHAELA KOCJANČIČ. Doma sta iz Vevč pri M. D. v Polju. Oba sta se nahajala na fronti ter 2½ leta že nisem prejela nobenega glasu o njih. Zato prosim rojake v ujetništvu, če kateri kaj ve, da mi poroča, za kar bom zelo hvaležna, ali ako sam bere ta oglas, naj se mi oglasi. — Rezika Kocjančič, omožena Žele, 35 a, Cooks Mill, Mich. U. S. A. (23-27—8)

Povejte svojim prijateljem.

Kako je naravno zdravilo

EVROPEJSKIH DEVET RASTLIN

dalo pomoč v slučaju želodčnih bolezni, revmatizma, zaprtje, neprebave, neredu v ledicah, mehurju in jetrah. Kako čudovito zdravilo da so in kako zabranijo bolezni. **EVROPEJSKIH DEVET RASTLIN** deluje milo in prijetno na prebavne organe želodec, ledica, jetra, kri in črevo. Pošljite po eno škatljo še danes. Cena 31.00.

GUENTHER DRUG COMPANY,
Dept. C.
6430 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Rada bi izvedela za naslov svojih dveh bratov ANTONA in JOŽEFA ISKRA. Doma sta iz Nove vasi, fara Jelšane, Istra. Anton se nahaja nekje v ruskem ujetništvu že dve leti; mogoče je tudi Jože tam. Prosim cenj. rojake, če kdo ve, da mi naznani, ali naj se pa sama javita. — Mary Iskra, omožena Žužek, Box 3, Nida, W. Va. U. S. A. (23-29—8)

Želim izvedeti za naslov mojega brata JANEZA DEMŠAR, ki je doma iz Nove vasi pri Žireh in ki se sedaj nahaja nekje v ruskem ujetništvu že od l. 1915. Prosim cenjene rojake v ujetništvu, ako kateri ve za njegov naslov, da mi blagovoli naznaniti, ali ako sam bere ta oglas, da se mi oglasi. — Mary Seljak, Box 51, Mabie, W. Va. U. S. A. (23-24—8)

IŠČEM

Slovenko v starosti 25 do 40 let, katera mora biti sposobna gospodinjstva in vajena otrokom, bodisi dekle ali vdova z enim otrokom. Plačam 20 do 30 dolarjev mesečno. Pišite na naslov:
Joseph Korber,
R. D. No. 2, Johnstown, Pa.
(23-27—8)

Želim izvedeti za naslov mojega svaka IGNACIJA KLUNA, podomače Jaklov iz Gorenje vasi pri Ribnici. Nahaja se v ruskem ujetništvu. Prosim cenjene rojake, ako je kateremu znan njegov naslov, da mi ga sporoči, a bi me še bolj veselilo, da se mi oglasi sam. Pozdravim tudi mojega brata Franceina in vse znance v ujetništvu. — Stephen Lavrič, 11250 Stephenson Ave., Pullman, Chicago, Ill. U. S. A. (23-27—8)

Rad bi izvedel za brata JANEZA BERGLEZ. Služi! je v Celovcu pri 17. regimentu, 10. kompaniji. Doma je iz Gornje Slivnice št. 6, podomače Kramarjev, pošta Šmarje. Prosim drage rojake-ujetnike v Rusiji in Italiji, ako kateri kaj ve za njega, da mi naznani, za kar se že vnaprej zahvaljujem, toda rajše bi videl, ako je še med živimi in čita ta oglas, da se mi sam oglasi. — Joe Berglez, 410 Park Street, Pueblo, Colo. U. S. America. (23-27—8)

NAŠI ZASTOPNIKI,

kateri so pooblaščeni pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda". Naročnina za "Glas Naroda" je: za celo leto $3.50, za pol leta $2.00 in za četrt leta pa $1.00. Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jih rojakom priporočamo.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin.
Denver, Colo.: Louis Andolšek in Frank Skrabec.
Leadville, Colo.: Jerry Jamnik.
Pueblo, Colo.: Peter Culig, John Germ, Frank Janesh in A. Kochevar.
Salida, Colo. in okolica: Lou. Costello.
Somerset, Colo.: Math. Kernely.
Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.
Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.
Aurora, Ill.: Martin Jurkas in Jernej B. Verbič.
Chicago, Ill.: Jos. Bostič, Jos. Blish in Frank Jurjovec.
Joliet, Ill.: Frank Bambich, Frank Laurich, A. Oberstar in John Zaletel.
La Salle, Ill.: Matija Komp.
Livingston, Ill.: Mih. Cirar.
Nokomis, Ill. in okolica: Math. Galshek.
North Chicago, Ill. in okolica: Anton Kobal in Math. Ogrin.
So. Chicago, Ill.: Frank Černe.
Springfield, Ill.: Matija Barborič.
Waukegan, Ill. in okolica: Math. Ogrin in Frank Petkovšek.
Cherokee, Kans.: Frank Rešinik.
Columbus, Kans.: Joe Knafelc.
Franklin, Kans.: Frank Leskovec.
Frontenac, Kans. in okolica: Rok Firm in Frank Kernc.
Kansas City, Kans.: Geo. Bajuk in Peter Schneller.
Mineral, Kans.: Frank Auguštin.
Ringo, Kans.: Mike Pencil.
Kitzmiller, Md. in okolica: Frank Vodopivec.
Baltic, Mich.: M. D. Likovich.
Calumet, Mich. in okolica: M. F. Kobe, Martin Rade in Pavel Shalta.
Detroit, Mich.: Jos. Glasich.
Manistique, Mich. in okolica: John Kotzian.
Chisholm, Minn.: Frank Govže, Jak. Petrich in K. Zgonc.
Ely, Minn. in okolica: Ivan Gouže, Jos. J. Peshel, Anton Poljanec in Louis M. Perušek.
Eveleth, Minn.: Louis Govže in Jurij Kotze.
Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel.
Hibbing, Minn.: Ivan Pouše.
Kitzville, Minn. in okolica: Joe Adamich.
McKinley, Minn. in okolica: Fr. Bojc.
New Duluth, Minn.: John Jerina.
Sartell, Minn. in okolica: F. Triller.
Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.
St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.
East Helena, Mont. in okolica: Frank Petrich.
Klein, Mont.: Gregor Zobec.
Great Falls, Mont.: Math. Urich.
Roundup, Mont.: Tomaš Paulin.
Dawson, N. Mex.: Mike Krivec.
Gowanda, N. Y.: Karl Sterniša.
Little Falls, N. Y.: Frank Gregorka in Jernej Per.
Barberton, O. in okolica: Math. Kramar.
Bridgeport, O.: Frank Hočevar.
Collinwood, O.: Math. Slapnik in John Malovrh.
Cleveland, O.: Frank Saksor, Jakob Debevc, Chas. Karlinger, J. Marinčič, Frank Meh, John Prostor in Jakob Resnik.
Lorain, O. in okolica: Frank Anzelc, Louis Balant in J. Kumše.
Niles, O.: Frank Kogovšek.
Youngstown, O.: Anton Kikelj.
Oregon City, Oreg.: M. Justin in J. Misley.
Allegheny, Pa.: M. Klarich.
Ambridge, Pa.: Frank Jakše.
Besemer, Pa.: Louis Hribar.
Broughton, Pa in okolica: Anton Ipavec.
Burdine, Pa. in okolica: John Demšar.
Canonsburg, Pa.: John Koklich.
Cecil, Pa. in okolica: Mike Kočevar.
Conemaugh, Pa.: Ivan Pajk, Vid Rovanšek in Jos. Turk.
Claridge, Pa.: Anton Jerina in Anton Kozoglov.
Dunlo, Pa. in okolica: Joseph Sunor.
Export, Pa.: Louis Supančič in Fr. Trebets.
Forest City, Pa.: Mat. Kamin, Frank Leben in K. Zalar.
Farell, Pa.: Anton Valentinčič.
Greensburg, Pa. in okolica: Frank Novak.
Hostetter, Pa. in okolica: Frank Jordan.
Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polanc.
Luzerne, Pa. in okolica: Anton Osolnik.
Manor, Pa. in okolica: Fr. Demšar.
Moon Run, Pa.: Frank Maček in Fr. Podmilšek.
Pittsburgh, Pa. in okolica: U. R. Jakobich, Z. Jakshe, Klarich Mat., I. Magister, I. Podvasnik in Jos. Pogačar.
Reading, Pa. in okolica: Fr. Špehar.
South Bethlehem, Penna.: Jernej Koprivšek.
Steelton, Pa.: Anton Hren.
Turtle Creek, Pa. in okolica: Frank Schifrer.
Tyre, Pa. in okolica: Alois Tolar.
West Newton, Pa.: Josip Jovan.
Willock, Pa.: J. Peternel.
Murray, Utah in okolica: J. Kastelic.
Tooele, Utah: Anton Palčič.
Black Diamond, Wash.: G. J. Porenta.
Davis, W. Va. in okolica: John Brosich in John Tavželj.
Thomas, W. Va. in okolica: A. Korenchan.
Milwaukee, Wis.: Aug. Coliander in Josip Tratnik.
Sheboygan, Wis.: Anton Ilc, Martin Kos, John Stampfel in Heronim Svetlin.
West Allis, Wis.: Anton Demšar in Frank Skok.
Rock Springs, Wyo.: Frank Fortuna, A. Justin, Valentin Marcina in Val. Stelich.

Kaj je vojna?

Rojakom v Ameriki je znana vojna le iz časniških poročil, iz raznih opisov in pripovedovanj, v resnici je pa ne poznajo in niti ne slutijo, kakšne so njene grozote.

Največja zločinstva

kar jih pomni človeštvo, se izvršujejo zdaj v Evropi. Ljudje stradajo, trpe in umirajo ter zastonj čakajo rešitve.

"Boj proti boju"

to bi morala biti deviza vsakega človeka dvajsetega stoletja. Žal, da imajo še vedno največjo besdo vladarji in diplomati, ki po svoji volji delajo in ukrepejo, kar je

slabo za narod.

Med ameriškimi Slovenci bi ne smelo biti niti enega, ki bi ne bral knjige slavne pisateljice Berte Suttnerjeve

"Doli z orožjem!"

Knjig imamo le še malo v zalogi in zato naj jo vsak, ki jo hoče imeti, čimprej naroči. — Stane 50 centov.

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

ZAKAJ VEČ PLAČATI AKO LAHKO URO KUPITE ZA TOVARNIŠKO CENO?

Pozlačena ura s 3 pokrovi (goldfilled case, velikost 16, jamčen) z najboljšim švicarskim kolesjem (Stratford), katera se prodaja za $12.00 dam jaz za samo

$8.00

(ponudba velja samo za kratek čas)

Jako okusno izdelane verižice (pozlačene) jamčene, za nositi na eno ali obe strani telovnika za:

$3.00

Uro ali verižico pošljem proti gotovini ali poštnem povzetju. Vsaka ura je jamčena!

V. J. KUBELKA
530 W. 145th St. New York, N. Y.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn

sedež v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, R. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Glavni tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik N. S.: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 843 East Ohio Street, Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.
JOHN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
MAT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.
JOHN RUPNIK, Box 24, S. R., Delmont, Pa.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK SKRABEC, Stk. Yds. Station RFD. Box 17, Denver, Colo.
FRANK KOCHEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljatve, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Zlatarjevo zlato.

Historična povest iz 16. stoletja.

Spisal Avgust Šenoa.

(Nadaljevanje).

"Prišel je tudi oni usodepolni dan na Kapiteljskem trgu", nadaljeval je Jurko. "Saj se spominjate, hotel sem Doro rešiti. Vi ste bili srečnejši, a mene so pogazili konji. Oh, da nisem našel takrat smrti! Ozdravel sem zopet vsled vaše skrbi. Rane so mi zacelile, srce ne bo nikdar. Izvedel sem tudi, da ste si vi, gospod Pavel, izvolili Doro. Hotel sem se usmrtiti. Ali pamet mi je pravila naposled drugače. Rekla je: naj se ljubita! Ta dva, ki sta ti najdražja na tem svetu, sta se našla in se ljubita. Trpi mirno, neumno srce, gledaj njuno srečo in bodi po njuni sreči tudi ti srečen. Pavel, brat, tukaj v nočni samoti, ko naju ne vidi nihče, tukaj se ti zaklinjam, da hočem paziti na vaju, da hočem biti srečen pod svojimi capami, ako le boš tudi ti srečen z Doro!"

Solze privro mladeniču v oči; smrtno bledo je njegovo lice. Naposled se vrže na tla in joče, joče, kolikor more.

"Jurko, brat!" zakliče ga Pavel in ga dvigne k sebi. "Vstani in izjoči se na mojih prsih. Hvala Bogu, našel sem prijatelja, našel sem brata!"

"In ti me imenuješ tako, ti me ne zaničuješ?" vpraša Jurko bojazljivo.

"Zaničevati? Jaz tebe zaničevati? Z menoj moraš v naše kroge!"

"Hvala ti!" odgovori mladenič žalostno. "Srečen sem, da sem našel človeka, kateremu lahko povem vse, kar čutim, ali tvoji krogi niso moji krogi. Moram hoditi svoja pota. Poslušaj me dalje! Izvedel sem peklenske zapletke proti tebi in dekletu. Pomoči bo treba, mislil sem si. Pohitel sem tebi nasproti in že sem se bal, da ti je lepa izdajalka prevzela dušo. Čakal sem in čakal. Toda naenkrat pridrviš iz grada. Mislil sem, da mi boš ušel. Spomnil sem se zakletve pri materi, da smem svoj glas rabiti le v skrajni sili. Spomnil sem se, da mi ni več živeti, ako se mi pogubi najdražje na svetu. Zbral sem ves svoj glas in po dolgih letih sem zopet zaklical s človeškim glasom: Stoj! Dora propada!"

"Oj, hvala ti, plemenita duša, hvala!" objame ga Pavel.

Drže se za roki, sedeta brata na kamen. Ne govorita nič.

Kmalu pa skoči Jurko na noge. "Čuj!" zakliče. "Od Samobora se slišijo petelini. Nastopil je že čas! Pojdiva — rešit Doro!"

X.

Mogla je biti enajsta ura predpoldne. Nebo je bilo sivo prepreženo, a nad grmovjem tik Save se je vlačila tuintam lahka megla. Zrak je bil vlažen in precej hladen, bila je prava jesen. Pred kočo pri brodu je sedel škrbasti starček Miha in strgal s topim nožem luskine iz rib. Bil je v svoj posel tako zamišljen, da ni zapazil, kako je njegov mlajši prijatelj prebrodil k drugemu bregu. Nakrat ga vzdrami konjsko kopito. Dvigne glavo in začne neprenehoma zijati, držeč v roki ribo in nož. Zelo se začudi. Proti koči prijazdita dva oborožena v črnem oprsniku, visokih rmenih čevljih, črnem plašču in z globoko v lice potisnjeno čelado, da jima nisi mogel pogledati v lice; posebno čuden pa sta imela meč, ki je bil silno dolg. Oborožena kreneta mimo koče na cesto, ki drži proti Sisku. Mladi brodar Šimen vtakne veslo pod streho in hoče iti v kočo. Starec mu namigne z očesom, kakor bi ga hotel vprašati, kdo sta ta dva človeka.

"Hm", odgovori Šimen in strese z rameni. "Bog ve, kakšna človeka sta. Bržčas kakšno španjolsko odposlanstvo; po dolgih mečih bi sodil tako. Voznino sta plačala pošteno."

"Plačala!" začudi se starec. "Čudno, čudno! Voznino sta plačala. Kaj takega nikdar ne store ti španjolski razbojniki!"

"Hiti, Miha, hiti!" opomni ga Šimen. "Strgaj! Ali, glej", udari se z roko ob čelo, "pusti ribe. Pojdi v Zaprudje. Tukaj imaš denar, vjami vrček in prinesi slivovke. Hladno je in zebe me do kosti. Kaj ne?"

"Hu! Da, da!" strese se Miha, misleč na zimo, a še bolj na žganje. Brž vzame denar, vzame vrček, vzame klobuk in jo mahne skozi gosto grmovje proti Zaprudju.

"No, hvala Bogu!" zašepeče Šimen, ko opazi, da je starec izginil za grmovjem. "Neumneža sem se otresel kakor volk psa. Kaj bi tudi neumna glava pri takem poslu! Govori, žlobudra; ne zna vezati jezika, kadar mu uide. Dobro vem, da bo pil po poti toliko žganja, dokler ne bo obležal kakor ustreljen zajec. Ali Grega! Vedno ga še ni. Čudno!"

Šimen dvigne dlan nad oči ter gleda na drugo pobrežje. Naposled sede na Mihovo mesto in začne snažiti ribe, pevaje skozi zobe: "Lepa ti je ptica kos!"

Iz daljave se oglasi: "Kvar, kvar!", a za kratek čas zopet: "Kvar, kvar!", toda veliko bližje.

Šimen dvigne pazljivo glavo.

"Kaj pomeni ta glas? Grega je rekel, da bo oponašal prepelico, a tamkaj čujem krokarja. Ta glas ni od Zagreba, od drugod je. Krokarji, ha, ha! Bržčas že slutijo, da bodo dobili mrhovine. Ha ha!"

Vse potihne.

Zopet se oglasi glas, topot pa prepelica.

"Aha", poskoči Šimen, "to je moja prepelica. Čas je!"

Brž pohiti k bregu, odveže čoln in se popelje čez Savo. Kmalu se vrne in privede s seboj brivca Čokolina.

"No, ali sta moža že na svojem mestu?" vpraša brivec.

"Da, Grega, na mestu sta."

"In ni nikogar blizu?"

"Nikogar, ako ne računim nekaj krokarjev v grmovju."

"Ti nam ne bodo delali nadlege. Kje pa je starec Miha?"

"Ne bodite si radi njega v skrbeh, mojster Grega. Njemu sem pamet nekoliko podkuril in ga spravil v drugo vas. Slivovka mu je popotnica, poti so dolgi, jame globoke, a na pesku se baje mehko spava. Ha, ha! Miha bo lovil rake, naj vas radi njega ne boli glava."

"Dobro, vse je prav! Pametna glava si, Šimen!"

"Mislim, da sem. Nisem vse svoje dosedanje življenje pekel suhe hruške ob tem brodu."

"Vem, vem, Šimen!" odgovori Čokolin zvito. "Tebi se godi kakor meni. Vsaki božji dan moram striči človeške tikve; ali kaj si hočem? Molčati vedno, kakor pes, je vrag. Nihče te ne vpraša, imaš li soli v glavi, kakšnega rodu si in če imaš kaj v mošnji. Slabo, slabo je danes pametni glavi. Če hočeš dobičkariti, moraš se prodati ali Bogu, ali vragu. Ali kaj je potem?"

"Prav ste rekli!" potrdi Šimen zlovoljno. "Dobro vem, kako je. To je stara pesem. Moji so me zavrgli, ker so rekli, da sem pustolovec, zapravljivec in razbojnik; zavrgli so me kakor prazno kost. Ako bi mi bil v prvih letih kdo rekel, da bo gospodič Šimen moral še kdaj vsakega bebca prevažati z brodom čez Savo, da bo moral prezimovati in se poleti senčiti pod borno slamnato streho, zahvalil bi se bil prav lepo svoji materi, da me je rodila na svet."

"Pomiri se, Šimen", tolaži ga brivec, "ne more biti drugače. Ali si mar že pozabil vse? Ali ne veš več, kako so te hoteli obesiti, ker si na javni cesti oropal in ubil duhovnika? In ako bi te gospod Štefan Gregorijanec ne bil s težkim zlatom odkupil iz temne ječe, zibal bi te bil ob zagrebškem potu jesenski veter."

"Vem, vem", potrdi brodar. "Toda Gregorijanec že ve, čemu me je odkupil prav drago. Mene bi bili obesili, a s tem činom bi bili tepli po sedlu in ne po mrhi. Ako bi bili začeli "ostro" izpraševati Šimena, to se pravi, ako bi bili na meni začeli poskušati razne priprave, kakor natezalnice, klešče in druga enaka izpraševalna sredstva, kdo ve, ako bi ne bil moral povedati, kdo je pravzaprav držal duhovniku cadn, sveče. To je skrbelo Gregorijaneca, to! Pa pustiva te bajke. Samo nečesa vas naj vprašam, ker že ravno molim roko v to igro: čemu bo Gregorijanecu mlado dekle?"

"Čemu?" nasmeje se brivec. "Ali si bedast, Šimen? Deset let že služiš svojemu gospodarju in zdaj še vprašuješ, čemu mu bo mlado dekle! Čemu so pa sploh mlada dekleta?"

"Vendar ne bo —" začudi se Šimen.

"Ali čemu ne?"

"No, Bog mu daj zdravje! Resničen je izrek, da volk sicer menja dlako, ali naravo svojo ne. In posebno takšen ženskolovec. Poznam ga in kako bi ga ne! Kolikrat sem šel ž njim na lov na to ali ono mlado dekle. Mnogokrat je bilo prišlo tudi do pretepa. Nekoč smo premetali celo goro, da bi našli mlado kmetico in njenega dečka, ali bilo nam je vohunenje zastonj. Pobegnila sta bila še pravočasno. Praznih rok smo morali domov. Bog ve, kako je bila cela zadeva."

"Glej, glej! Ali je bil morda mlad Gregorijanec? Povej vendar!" izprašuje radovedni brivec.

"Pst!" zašepeče Šimen. "Že gredo! Glejte! Sem od Zagreba se vije po cesti prah. Voz je. Pravi ljudje so."

"Resnično že gredo", privzdigne brivec glavo kakor lisica. "Sedaj le pozor! Povej mi hitro, kam se naj skrijem, da vidim vse, a mene nihče."

(Dalje prihodnjič).

DARUJTE PAR CENTOV SLOVENSKIM TRPINOM V STARI [illegible]

Žastonj

čaj za poskušnjo.

15 ČUDODELNIH RASTLIN zavzema senzacijonelna zdravniška iznajdba — FATHER MOLLINGERJEVEGA GLASOVITEGA RASTLINSKEGA ČAJA. — Ako imate revmatizem, zaprtje, nečisto kri, neredni želodec, glavobol, nered v ledicah ali jetrah, pošljite na dopisnici svoje ime in prejeli boste brezplačni zavitek. Naslov:

MOLLINGER MEDICINE CO.
21 Mollinger Building,
14 East Park Way (N. S.)
Pittsburgh, Pa.

Prazna blagajna.

(Detektivska povest.)

Leta 1887 je vsebovala blagajna Union Express Co., namenjena za Pittsburgh, Pa., skoro 100,000 dolarjev v gotovini in vrednostih. Odredilo se je vse običajne varnostne odredbe. Ko je dospel vlak na Union Station v Pittsburghu, so blagajno varno naložili na voz ter jo prevedli v spremstvu oboroženih uradnikov v uradne prostore družbe v dotičnem mestu. Takoj zatem so zapazili, da je sel izginil. Kljub temu pa so blagajno odprli in načelnik urada je segel vanjo, da spravi na dan denar in druge vrednostne predmete. Ko je storil to, se mu je izvil krik presenečenja.

Blagajna je bila popolnoma prazna.

Preiskava, ki se jo je takoj uvedlo, je razkrila le eno važno dejstvo. Našlo se je, da je bil, ki je izginil, nov mož. Prejšnji sel je bil J. J. Bingham, brat superintendenta družbe in popolnoma zanesljiv človek. Zakaj se je določilo novega moža za to važno potovanje? Kaj se je zgodilo s starim? Ali je bil morda umorjen? Dočim se je stavljalo vsa ta vprašanja, je dospel J. J. Bingham, stari sel, po katerega se je brzojavilo. Bil je zelo presenečen zari zadeve kot vsak drugi v uradu ter pojasnil zagonetko o novem možu z brzojavko, katero je dobil skrivnostnega dne:

"Pazite na novega sla, J. J. Brooksa. Spotoma ga srečajte v Templetonu. Izročite mu gotovino in vrednosti ter vzemite potrdilo. Nato se oglasite pri superintendentu v Parkersburgu, ki vam bo dal nadaljna povelja."

Ta ponarejeni brzojav je bil podpisan od George Binghama, brata starega sla ter superintendenta družbe. Uradniki korporacije pa so takoj poklicali Thomas Furlonga, slavnega železniškega detektiva, da jim pojasni to skrivnost.

Furlong si je dal obrazložiti celi položaj ter napravil takoj svoj načrt. Odšel je namreč nemudoma v Templeton. Ko je prišel tja, je našel, da je to izvanredno mirno mesto. Lahko se je dajalo račun o gibanju vsakega posameznega človeka, ki je živel tam. Tekom svoje preiskave se je spustil Furlong v pogovor z nekim majhnim otrokom, ki je sedel na hlodu ob železniški tračnici. Deklica je rekla, da je bil na istem mestu pred dvemi dnevi nek tujec, ki je sedel na istem hlodu kot sedaj ona ter raztrgal na drobne koščke list papirja, ki ga je imel v rokah. To je napravilo na njenega duha velik utis, kajti tujec je spuščal koščke papirja na zemljo kot da pada sneg. Koščki papirja so bili še vedno tam. Furlong jih je zbral, sestavil ter našel, da predstavljajo v celoti prazni ček neke banke v Carlisle.

Našel pa je še neko drugo, izvanredno važno stnar. Bil je majhen brzojavni aparat, žepni aparat, kot ga ponavadi nosijo brzojavni operatorji. Našel pa ga je v bližini železniških tračnic. Oborožen s tema dvema dokazoma, se je napotil detektiv v Carlisle. Oglasil se je pri brzojavnem operatorju na postaji ter ga vprašal, če pozna kakega brzojavnega operatorja v mestu. Popisal mu je moža, katerega je videla deklica v Templetonu, in uradnik je takoj rekel:

"O, vi mislite Will McCalla!"

"Da", se je glasil nagli odgovor. "Ali ste ga videli v zadnjih dneh?"

"Ne", se je glasil odgovor. "Ko sem ga zadnjič videl, je želel izvedeti, kje bi mogel dobiti kak cenen brzojavni aparat."

To je bila resna evidenca in za detektiva informacija kot si jo je bil želel. Skozi nadaljnih 24 ur je delal z mrzlično naglico ter izvedel celo zgodovino ropa. McCall je bil neke vrste nepoboljšljiv človek, kateremu je vedno manjkalo denarja. V ta namen je kupil brzojavni aparat, izvedel za [illegible] sto ob Allegheny železnici, kjer je pričel s svojimi operacijami. V onem času je bilo na dotičnem mestu par ljudi, a te je pomiril z izjavo, da je bil poslan v Kittaning, da popravi brzojavne žice. Ko pa je bil sam, je prerezal žico ter jo zvezal s svojim lastnim brzojavnim aparatom. Poslal je Binghamu sleparski brzojav, se sestal z njim na določenem mestu ter dobil od njega ključe blagajne in vse druge informacije. Spotoma je z lahkoto izpraznil blagajno, jo zopet zaprl ter ob primernem času v Pittsburghu izginil. —

Zasledovanje McCalla je bilo obširno in zelo posebno. Kljub temu pa se ga ni nikdar zasledilo. Njegovega brata se je obtožilo, da je vodel za zločin, a še predno je prišel pred sodišče, je umrl.

VABILO NA VESELICO,
katero priredi
DRUŠTVO ŠTEV. 129 SSPZ.
v Pleasant Valley, Pa.,
v soboto dne 1. septembra, 1917.

Tem potom vabimo vsa sosednja društva ter posamezne rojake in rojakinje iz Pleasant Valley, Manor, Claridge, Export in Delmont, Pa., da nas v polnem številu obiščejo.

Igrala bo izvrstna godba. Za svežo pijačo in dober prigrizek bo skrbel odbor.

Vstopnina za moške je $1.00; dame so vstopnine proste.

Anton Masle,
R. F. D. 2, Box 134, Irwin, Pa.
(24-25—8)

Cenjene rojake v italjanskem ujetništvu prosim, da mi poročajo kaj o mojem bratu JURIJU POŽGAJ, ki je bil ujet meseca oktobra 1915. Rojen je v občini Velika Dolina, okraj Krško. Bojim se, da ni več med živimi, ker inače bi se mi gotovo oglasil. Za vsako pojasnilo se že vnaprej zahvaljujem. — John Požgaj, McIntyre, Pa. U. S. America. (24-27—8)

NAZNANILO.

Tem potom se naznanja članom društva "Slovenski bratje" št. 23 SDPZ. v Coketonu, W. Va., da se v polnem številu vdeleže seje dne 26. avgusta v navadnih prostorih.

Na dnevnem redu imamo več važnih točk za rešiti; obenem je tudi splošno glasovanje v prid združitve SPD. sv. Barbare s SDPZ.

Nadalje opozarjam člane društva na sklep, kateri se glasi, da se morajo vdeleževati člani vsaj ene seje v treh mesecih, v nasprotnem slučaju se kaznuje vsakega za 5 dni bolniške podpore. Torej, člani, upoštevajte ta sklep društva, da ne bo kdo prizadet, kajti potem bo gotovo le Kraševec kriv kot običajno. Vdeležujte se sej in v tem oziru ne bo nikake krivice.

Torej na svidenje na seji dne 26. avgusta!

Z bratskim pozdravom
Frank Kocian, tajnik.

DR. J. RUSSELL PRICE V SVOJEMU LABORATORIUMU

Moje Sporočilo Nade

Od Starego Sivo-Lasega Zdravnika.

Tisoče Slovencev trpi po celom svetu, ker im ni bilo mogoče dobiti primernu zdravničku postrežbu, kar amerikanski zdravniki ne morejo govoriti njihov jezik in ne morejo razumiti njihovo bolezen. Ako Vi, ampak kdo od Vaše družine, ali prijatelj Vam, bolehate, ja želim da pridete k meni z Vašim nadlogama, in jaz, in z menom združeni zdravniki, bomo storili vse kar nam je mogoče, da Vam povrnemo zdravje, moč in krepost!

Sednite danes in pišite mi jasen list, poročojoč kakor čutite, kje Vas boli, in kar je vzrok, po Vašemu mnenju, da čutite slabo, in jaz Vam bodem, z veseljem, dal vse nasvete in pomoč—kakor mi je mogoče.

Mojim znanjem medicine in mojom skušnjom od veliko in veliko let, jaz in z menom združeni zdravniki, pomagali smo tisočama trpečih mož in žensk. Morete mi pisati popolnoma zaupno, kar je vse dopisivanje zaupno.

OD ČEGA VELIKO SLOVENCEV TRPI

Jaz sem najšu, da tisoče Slovencev trpi od **nadlogah želoca in neprebave.** Nekateri imajo **plin na želoco, napuhnjeni so po jedi, bol in nemir v želoco; vrti** im se **v glavi; megli** im se **pred očmi; čute bol, utrujenost,** in **hrbet** in **mišce** so **bolne;** trpe od **kostobole; jezik** im je **bel in slab okus v ustima; želodec** je **kisel; podrigne** im se **hrana in bruhaju.**

Drugi Slovenci in Slovenke trpe od privatnih bolesti, kakor **sifilis,** ali **zatrupljena kri, kapavica,** ali **triper, nervoza, slabota in nemoč;** zlorabili so veliko **svetih zakonov narave.** Drugi pa trpe od nadlogah **mehurja, ledvic** in **jetra; bolezni jetra** in **zapeka.**

Jaz sem izpisal jasnom, pripostom slovenščinom izvrstnu medicinsku knjigu ob različnim bolestima in nadlogama. To vredno knjigo bom poslal **popolnoma zastonj** vsakomu človeku, ali ženski, ki piše po isto. Potrebno je vsakomu Slovencu, da piše po VODITELJA K ZDRAVJU in uči vse o takšnih bolezni in kakor jaz morem znanstveno zdraviti te bolezni, našim popolnim, brižnim in vspešnim metodama.

Ne mara, ako ste bili pri drugim zdravnikima in oni so vzeli Vaš denar, a da Vam niso nič pomagali. Ne nehajte. Obrnite se na mene, oziroma Vaše bolesti. Jaz Vam bom dal mneje ob Vašoj nadlogi in, ako, po mojemu mnenju zopet morete biti zdrav. **Vsi nasveti in informacije so popolnoma brezplačne.** Ako mi pišete, k malu bote dognali, da želim biti Vaš prijatelj, in dobrotnik, in vem, da bote priporočali Vašim prijateljima, da prido k meni, po nasvet in zdravničku postrežbu.

PIŠITE MI LIST

In popišite Vaše simptome, ali bolezen, in mi pošljite, tudi, ta kupon, da Vam morem poslati, **zastonj** moju **knjigu.**

DR. PRICE—S. 600, 9 So. Clinton Str.. Chicago, Ill.

Dragi doktor Price. Prilagam pismo in popišujem nadloge svoje in bi mi ugajalo, da mi svetujete oziroma mojih nevoljah, pošljite mi, tudi, enu **brezplačnu knjigu.**

Jaz se ne obvežujem plačati kakšne stroške, niti se obvežujem kupiti medicine, ali se pa zdraviti.

IME.......................................ULICA IN ŠTEVILKA ali R. F. D....................

MESTO.......................................DRŽAVA....................

Novel električni premikajoči se znaki za vašo izložbo.

Premikajoče se stvari vzbujajo pozornost. Izložba, ki je le srednje opremljena vzbuja malo pozornost. Premikajoči se oglas v vaši izložbi bo pritegnil nase polno gledalcev.

"Canteen" in "Spiral Glob" sta dve premikajoči se električni znamenji, ki vas bosta zanimali. Vsako si lahko nabavite za $6.00 ali več.

Če hočete povspešiti svojo trgovino, si nabavite eno teh premikajočih se znamenj. Pridite in oglejte si te nove povspeševatelje trgovine v katerikoli naši izložbeni sobi.

The New York Edison Company

At Your Service

General Offices: Irving Place and 15th Street
Branch Office Show Rooms for the Convenience of the Public

424 Broadway | 124 W 42nd St | 362 E 149th St
126 Delancey St | 151 E 86th St | All Show Rooms
10 Irving Place | 27 E 125th St | open until midnight

DR. ROSENTHAL,

SPECIALIST,

622 PENN AVE., PITTSBURGH, PENNA.

Dr. Rosenthal, specialist že čez 20 let. Ako imate tajne bolezni, syphilis, čankar, kapavico, izgubo semena, bolno kri, nervoznost, želodec, ledice, mazulji, revmatizem in druge bolezni, uprašajte za nasvet Dr. Rosenthala in povedal vam bo če ste ozdravljivi.

POSEBNA PONUDBA za kratek čas je dva dolarja na teden. Ako niste zadovoljni s zdravljenjem vam vrnem dva dolarja.

Dr. Rosenthal zdravi z najboljšimi zdravili, ki jih dobi iz Evrope, Indije, Kitajske, Južne Amerike in vseh drugih krajev sveta. On želi zdraviti le svoje bolnike.

Dr. Rosenthal, 622 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

ustanovljen v Pittsburghu čez 20 let.
Uradne ure tedensko od 9. zjutraj do 5. popol. Ob četrtkih in sobotah od 9. zjutraj do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. zjutraj do 3. popoldne.
Govori se slovensko. Ne zdravi po pošti. Izrežite in obdržite to objav

NOVO!

Naznanjam cenjenim rojakom širom Amerike, da imam sedaj v zalogi zopet tri nove prave Kranjske Columbia recorde (plošče).

E 3258 (Sem slovenska deklica / (Regiment po cesti gre — **75c**
E 3259 (Vsi so prihajali, njega ni b'lo / (Divja rožica — **75c**
E 3260 (Škrjanček poje žvrgoli / (Slišala sem ptičko pet' — **75c**

Cena vsem trem $2.25 pošiljam po Expressu. Ako kdo želi da jih odpošljem z obratno pošto, naj priloži 15c. za poštnino in jih odpošljem z prvo pošto.

To so v resnici nove prave kranjske plošče s finim petjem; pojo na obe strani.

Se priporoča Vaš rojak:
IVAN PAJK,
456 Chestnut St., Conemaugh, Pa.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

SLOVENSKO

podp. društvo svete Barbare

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Incorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvania.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: F. S. TAUCHAR, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.
Podpredsednik: JAKOB DOLENC, box 181, Broughton, Pa.
Tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, box 647 Forest City, Pa.
Pomožni tajnik: AVGUST GOSTIŠA, box 310, Forest City, Pa.
Blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 5805 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomožni blagajnik in zaupnik: ANT. HOCHEVAR, RFD. No. 2, box 11½, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadz. odbora: JOSIP PETERNEL, box 95, Willock, Pa.
1. nadzornik: JERNEJ HAFNER, box 65, Burdine, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBREŽAN, box 72, E. Mineral, Kans.
1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. F. D. No. 3, box 146, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Uradno glasilo: "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki so naprošeni pošiljati vse dopise direktno na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pa pošilja edino potom poštnih, ekspresnih ali bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov, na naslov: Frank Pavlovčič, Farmery & Miners National Bank, Forest City, Pa.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nenudoma naznanijo uradu glav. tajnika, da se zamore napako popraviti.

UMETNI JAHAČ

-: ROMAN :-

5 (Nadaljevanje).

— Mogoče. — Zaradi drugega ne more priti k meni knezov adjutant. — Zdaj se pa le pripravi. — Skrajni čas je že. — Ko sem šel sem, je bila tretja galerija čisto polna.

— Zdi se mi, da bomo danes precej zaslužili? — je rekel starec.

Marta je šla v sosednjo sobo po obleko.

Bertrand je še vedno stal sredi sobe in strmel v karto.

Slednjič se je zdrznil, vzel klobuk in odšel v cirkus.

4.

Obednica v knezovi palači je bila bogato okrašena. — Gostje so počasi prihajali, pogovarjali so se med seboj in čakali svojih prijateljev. Pri oknu obednice je stal stotnik Gulf in se živahno pogovarjal z dvema damama.

Po mestu se je bila namreč razširila govorica, da je lepa Marta potomka stare slavne francoske plemenitaške rodbine, da je bila odšla v zgodnji mladosti radi nesrečne ljubezni v samostan. — Govorilo se je nadalje, da je v cerkvi videla gospoda Bertranda, te se tako zaljubila vanj, da je pobegnila žnjim.

Ko je bila debata najživahnejša, se je približal gruči knez z nekim mladim človekom.

— Dragi grof Gulf — je rekel, — zakaj ste se tako razvneli? — Toda zdi se mi, da se gospoda še ne poznata. — To je stotnik grof Gulf, to je pa grof Selikov iz Petrograda. — Povejte mi vendar, o čem ste se prepirali?

Možka sta se drug drugemu spoštljivo priklonila, ena dama, gospodična Zabeu je pa rekla:

— To ni nobena skrivnost, Vaša kraljevska visokost. — Sicer je pa vseeno. — Pogovarjali smo se namreč, kakšnega rodu je žena umetnega jahača.

— Oprostite Berche, — je rekel knez svojemu privatnemu tajniku — kako pa je z zadevo gospa Bertranda? — Ali mi niste včeraj zjutraj nekaj tozadevnega predložili?

— Da, Vaša visokost. — Županstvo mu je prepovedalo napeti vrv med obema zvonikoma.

— Da, se že spominjam. — Seveda, kaj hočemo početi? — Županstvo ima že svoje vzroke za prepoved, dasiravno mu ne more nihče prepovedati, če si hoče zlomiti vrat. — Ali ni res, grof Gulf?

— Da, meni se zdi prav, da mu je prepovedano. — Hoditi v taki visočini po vrvi, se pravi skušati Boga.

— Stvar pa vseeno ni tako resna, moj ljubi Gulf — je odvrnil knez. — Nikdo ne ve, kje je meja med nevarnim in manj nevarnim podjetjem.

Gospodična Zabeu je vzkliknila:

— Gospod stotnik je zelo krut človek. — Če bi bilo po njegovi volji, bi nam bile prepovedane vse zabave.

— Ali bi se pri pogledu na plesalca res zabavali, gospodična? — je vprašal stotnik. — Ali bi se res zabavali pri pogledu na človeka, ki vsak trenutek lahko pade na tla in se ubije.

— Strašno govorite, gospod grof — je odvrnila gospodična in si zakrila s pahljačo oči. — Toda gospod Bertrand ne bo padel doli, kajti on je eden najbolj izvežbanih plesalcev na vrvi.

Grof Gulf je skomignil z rameni, dočim je Selikov odvrnil:

— Jaz mislim, da ima gospodična prav. — Skoraj vsi poklici, ki jih imajo cirkuški umetniki, so smrtnonevarni, pa najsibodo umetni jahači, plesalci na vrvi, ali krotilci žival. — Zakaj se pa bavijo s takimi stvarmi? — To je vendar njihova krivda.

— Da, prav imate, gospod grof — je vzkliknila gospodična Zabeu. — Veseli me, da ste se zavzeli zame.

— Toda gospodična....

— Nikar se ne opravičujte! — Ravno vi bi ne smeli nasprotovati takim umetnostim.

— In zakaj ne?

— Ker vedno jahate najbolj divje konje.

— Da, tudi meni se zdi, grof Gulf, da ste malo preveč enostranski — je rekel knez. — Zdaj je semenj, in jaz mu skoraj ne morem prepovedati plesa.

— Kaj zapovedujete, visokost? — je vprašal tajnik.

— Naročite županstvu, naj ne dela možu nikakih neprilik.

— Kakor zapovedujete, visokost!

— In kaj sem že hotel reči — je rekel knez — kje je pa naša komtesa Ralpen? — Že več kot četrt ure jo iščem.

— Tam je — je odvrnil Gulf in pokazal v nasprotni konec dvorane. —

— Da, da, saj je res. — Idite z menoj, Selikov!

Zatem so se začeli pogovarjati o drugih stvareh. — Pozabili so na umetnega jahača in začeli razpravljati o grofu Selikovu, ki je bil prišel v neki posebni misiji na dvor. — Bil je zelo bogat in uglednega rodu.

Grof Gulf se je medtem odpravil v sredino dvorane, odkoder je neprestano sledil z očmi grofu Selikovu, ki se je medtem zabaval s komteso Ralpen. — Zdelo se mu je, da ga Melanija sempatam pogleduje. —

Naenkrat je zaslišal za seboj besede:

— Kaj vam pa je, za božjo voljo? — Kaj se pa tako kislo držite? —

Oni, ki ga je ogovoril, je bil majhen, debel možiček v pisani uniformi. Bil je gospod Morton, intendant dvornega gledališča.

— Ali se res kislo držim, gospod intendant?

— Seveda, pa še kako. — Toda upam, da vas bo žalost kmalo prešla, ko boste videli najnovejšo obleko kneginje. — Ali ste že morda imeli to čast?

— Ne še, gospod intendant.

— Potem pa ne smete zamuditi niti trenutka. — Ali se ni pred kratkim pogovarjal knez z vami?

— Da, gospod intendant.

— Gotovo sta govorila samo o službenih zadevah?

— Vsekakor, gospod intendant.

— Ali ni knez ničesar omenil o včerajšnji predstavi?

— Ne spominjam se, gospod intendant,

Tedaj je prišel k gospodu Mortonu služabnik in mu zašepetal na uho:

— Gospod generalni intendant, njegova kraljeva visokost želi..

— Da, je že dobro — je rekel možiček in odšel.

Grof Gulf pa ni bil dolgo časa sam. — K njemu je stopil nek visok gospod, oblečen v navadno črno obleko, z enim samim redom na prsih. — Bil je poslanik polkovnik Pollard.

— Gospod grof — je nagovoril mladega moža, — za neko pojasnilo bi vas rad vprašal.

Grof se je priklonil rekoč:

— Kaj želite? — Jaz sem vam v vseh ozirih na razpolago.

— Kdo je bil tisti gospod, ki je ravnokar odšel od vas? — Slišal sem, da bo pri obedu tudi nek francoski general. — Morda je oni....

— Ne, ne, — se je nasmehnil stotnik. — Gospod Morton je najmanj krvoločen človek sedanjega stoletja, dasiravno se skoraj vsak teden pod njegovim nadzorstvom par oseb umori ali zastrupi.

— Ne razumem vas, gospod grof.

— On je glavni intendant našega dvornega gledališča.

— Zakaj ima pa toliko redov in odlikovanj? — se je začudil poslanik.

— Gospod Pollard, vidi se vam, da ste še malo časa pri nas. — Vi še ne poznate naših navad. — Pri nas ne odlikujejo samo vojakov in junakov, pač pa tudi druge zaslužne može. — In ta gospod intendant ima pač srečo. — Sicer bi pa jaz niti ene svoje svetinje ne hotel zamenjati z vsemi njegovimi.

Tujec se je nasmehnil.

Po slavnostnem obedu se je družba razšla. — Ko je korakal grof Gulf sam proti svojemu stanovanju, ga je dohitel nek mlad, po parfumu dišeč gospodek. — Imel je kriv nos, črne oči in precej široka usta.

— Gospod grof — je rekel — oprostite, da se vam predstavim. — jaz sem baron Hugon Silverman. — Že dolgo časa sem premišljeval, na kak način bi se lahko seznanil z Vami.

— Jako me veseli — je odvrnil Gulf in odšel naprej, ne da bi se še nadalje kaj menil za vsiljivca.

Mladi baronček je presenečen obstal. — Čutil je, kako mu je šinila kri v lica. — Pogledal je naokoli, če ga nikdo ne vidi in se vrnil v palačo.

(Dalje prihodnjič).

DOCTOR KOLER

638 PENN AVE. PITTSBURGH, PA.

SLOVENSKI ZDRAVNIK

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, špecialist v Pittsburghu, ki ima 23letno prakso v zdravljenju tajnih možkih bolezni.

Sifilis ali zastrupljenje krvi zdravi z glasovitim 606, ki ga je iznašel dr. prof. Erlich. Če imate mozolje ali mehurčke po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izčistil vam bo kri. Ne čakajte, ker ta bolezen se naleze.

Semenotok, kapavec ali triper in tudi vse druge posledice, ki nastanejo radi tega. To bolezni zdravim po zadnji metodi v najkrajšem času.

Kakor hitro opazite, da vam ponehuje moška zmožnost, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam jo bom zopet povrnil.

Sušenje cevi, ki vodi iz mehurja, ozdravim v kratkem času.

Hydrocele ali vodenico, kilo ozdravim v 30 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročijo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri spuščanju vode, ozdravim z gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine, otekline, srbečico, škrofle in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi, ozdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Uradne ure: od 9. do 8. Ob nedeljah od 9. do 2.

MODERNO UREJENA

Tiskarna Glas Naroda

VSAKOVRSTNE TISKOVINE IZVRŠUJE PO NIZKIH CENAH.

• • •

DELO OKUSNO.

• • •

IZVRŠUJE PREVODE V DRUGE JEZIKE.

• • •

UNIJSKO ORGANIZIRANA.

• • •

POSEBNOST SO:

DRUŠTVENA PRAVILA, OKROŽNICE — PAMFLETE, CENIKI I. T. D.

VSA NAROČILA POŠLJITE NA:

Slovenic Publishing Co.

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

IŠČE SE MAJNARJE

Duncan-Spangler Coal Co.

Spangler, Cambria County, Pa.

8 urno delo in **najboljša plača ter točno.** Central Penna. Bituminous Operators Association in The United Mine Workers of America. Dobre hiše, nizka najemnina. Stalno delo.

Naši majnarji zaslužijo od 70 do 100 dolarjev v dveh tednih.

Kdor prinese potrdilo od vožnje mu povrnemo in potem po $1.00 na teden uračunamo.

Pridite ali pa pišite na Duncan-Spangler Coal Comp., Spangler, Cambria County, Pa. ali na John Reilly, Superintendent, Spangler, Cambria County, Pa. Postaja je Cresson, Pa.

Spangler leži blizo mesta Barnesboro, Pa.

PRIPOROČILO.

Rojakom v Pennsylvaniji in West Virginiji naznanjamo, da jih bo obiskal naš rojak

Mr. OTTO PEZDIR,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Glas Naroda" in izdavati pravomočna potrdila. Cenjenim rojakom ga toplo priporočamo in upamo, da mu bode šli na roke.

S spoštovanjem
Upravništvo "Glas Naroda".

HARMONIKE

bodisi zakrknežoli vrste izdelujem in popravljam po najnižjih cenah, a delo trpežno in zanesljivo. V popravo zanesljivo vsakdo pošlje, ker sem že nad 18 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravek vzamem kranjske kakor vse druge harmonike ter računam po delu kakoršno kdo zahteva, brez nadaljnih vprašanj.

JOHN WENZEL,

1017 East 62nd St., Cleveland, Ohio

Dr. LORENZ.

Jaz sem edini slovensko govoreči špecialist moških bolezni v Pittsburghu, Pa.

Uradne ure: dnevno od 9. dopoldne do 8. ure zvečer. V petkih od 9. dopoldne do 2. popol. V nedeljo od 10 dop. do 2. popol.

DR. LORENZ,
špecialist moških bolezni,
644 Penn Ave. II. nadst. na ulico,
Pittsburgh, Pa.

POZOR ROJAKI

Najnepopolnejše mazilo za ženske lase, kakor tudi za moške brke in brado. Od tega mazila zrastejo v 6tih tednih krasni gosti in dolgi lasje kakor tudi moškim krasni brki in brada in ne bodo odpadali in osiveli. Revmatizem, kostibol ali trganje v rokah, nogah in v križu, v osmih dneh popolnoma ozdravim, rane, opekline, bule, ture, kraste in grinte potne noge kurje očesa, ozebline v par dneh popolnoma odstranim. Kdor bi moje zdravilo brez uspeha rabil mu jamčim za $5.00. Pišite takoj po cenik, ki ga takoj pošljem zastonj.

Krasni Kopni KOLEDAR za leto 1917 dobite ako pošljete 4 cente za poštnino.

JAKOB WAHČIČ,

6702 Bonna Ave., Cleveland, Ohio

NAZNANILO.

Cenjenim rojakom v zapadnih državah, Montani, Wyoming, Utah v Coloradi, naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš zastopnik

Mr. Janko Pleško,

ki je pooblaščen sprejemati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati tozadevna potrdila. On je pred leti že večkrat prepotoval države, v katerih so naši rojaki naseljeni in je povsod dobro poznan. — Upati je, da mu bodo šli rojaki v vseh ozirih na roko, posebno še, ker ima pokvarjeno levo roko.

REČENO SLOVENSKI NAROD LADONEN

Lahko se ozdravite

Ako ste bolni, pridite k meni.

Jaz imam najfinejše aparate za zdraviti vsako bolezen.

PREISKAVA Z X-ŽARKI.

Jaz vam povem, če morete biti ozdravljeni ali ne,

Jaz vam povem natančno, kaj je pravzaprav vaša bolezen,

Jaz rabim le najnovejše znanstvene metode in iznajdbe,

Jaz imam sam leke in laboratorij,

Jaz rabim le pravi Neosalvarsan, 914 in 606,

Jaz ozdravim, ako drugi ne morejo

Začudili se boste, kako hitro boste ozdravljeni. Jaz sem špecialist z večletno skušnjo in vem, kaj napraviti za vas.

ZDRAVIM USPEŠNO VSE KRONIČNE MOŠKE IN ŽENSKE BOLEZNI.

Posvetovanje in nasvet zastonj.

URADNE URE: v delavnikih od 9. zj. do 8 zvečer ob nedeljah od 10. do 1 ure.

PROF. DOCTOR SLOAN
ŠPECIALIST
408 SIXTH AVENUE

Cor. Smithfield St. PITTSBURGH, PA.

Zmaga.

Saj vem, kam jo bom mahnil,... k Balkoveu, ker tam bom dobil prijatelja-

Kadar se gre za postrežbo za krepčilo telesa, kakor tudi za lepo urejena prenočišča za potnike, takrat je zmaga vedno na moji strani

Moja dolgoletna skušnja v splošnem pri hotelski obrti jamči mojim prijateljem pravo domačo postrežbo. — Torej če čuti telo slabosti, si lačen ali otožen, pridi k meni, in in postregel te bom prav izvrstno.

JohnBalkovec Hotel

5400 Buttler St., Pittsburgh, Pa.

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

Slovenic Publishing Company

82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Ahnov nemško-angleški tolmač, vezan	—.50
Cerkvena zgodovina	—.70
Hitri računar	—.40
Poljedelstvo	—.50
Popolni nauk o čebelarstvu, vezan	$1.00
Sadjereja v pogovorih	—.25
Slov.-angleški in angl.-slov. slovar	$1.50
Trtna uš in trtoreja	—.40
Umna živinoreja	—.50
Umni kletar	—.50
Umni kmetovalec	—.50
Veliki slovensko-angleški tolmač	$2.00

ZABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:

Bodi svoje sreče kovač	—.50
Doli z orožjem	—.50
Fabiola	—.50
Miklova Zala	—.50
Pegam in Lambergar	—.30
Preganjanje indijanskih misijonarjev	—.40
Rodbinska čreča	—.50
Slovenske novele in povesti	—.30
Socializem	—.15
Socijalna demokracija	—.10
Stanley v Afriki	—.25
Trojka	—.50
Vojna na Balkanu 13 zvez.	$1.85
Zgodovina c. in k. pešpolka št. 17 s slikami	—.50
Življenje na avstr. dvoru ali Smrt cesarjeviča Rudolfa (Tragedija v Meyerlingu)	—.70
Strah na Sokolskem gradu 100 zvez.	$6.00

RAZGLEDNICE:

Newyorške s cvetličami, humoristične, božične, novoletne in velikonočne komad po	—.03
ducat po	—.25
Album mesta New Yorka s krasnimi slikami, mali	—.35

ZEMLJEVIDI:

Združenih držav mali	—.10
veliki	—.25
Avstro-Italijanska vojna mapa	—.15
Balkanskih držav	—.15
Evrope	—.15
Evrope, vezan	—.50
Vojna stenska mapa	$3.00
Vojni atlas	—.25
Zemljevidi: New York, Colorado, Illinois, Kansas, Montana, Ohio, Pennsylvania, Minnesota, Wisconsin, Wyoming in West Virginia in vseh drugih držav po	—.25
Avstro-Ogrske mali	—.10
veliki vezan	—.50
Celi svet	—.25
Velika stenska mapa U. S. na na drugi strani pa celi svet	$3.00

Opomba: Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštni nakaznici, ali poštnih znamkah Poštnina je pri vseh cenah že vračunana

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonijskih posestev vseh velesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

CENA SAMO 25 CENTOV.

STENSKO MAPO CELE EVROPE $3.00.

VELIKO STENSKO MAPO, NA ENI STRANI ZEDINJENE DRŽAVE IN NA DRUGI PA CELI SVET, CENA $3.00.

ZEMLJEVID PRIMORSKE, KRANJSKE IN DALMACIJE Z MEJO AVSTRO-OGRSKE Z ITALIJO. — CENA JE 15 CENTOV.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.